Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нээ гарана | № 144 (14255) | 1976 оной июниин 19, суббото | Сэн 2 мүнгэн

МАЛШАДАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ — МАША ЕХЭ АНХАРАЛ

«Жэл бүри дунда зэргээр 15—15,6 миллион тонно хүрэтэр мяха, 94—96 миллион тонно хүрэтэр һү. 58—61 миллиард үндэгэ абадаг болохо... Залуу бодо мал олоор үсхэбэрилэн таргалуулжа, шубуунай мяха абаха бройлерэй арга үргэнөөр хэрэглэжэ, мяха, илангаяа үхэрэй, шубуунай мяха бүри ехээр үйлэдбэрилхэ» гээд КПСС-эй XXV съездын баталан абаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» дотор тэмдэглэгдэнэ. Энэ хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урдань съездын табиһан шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Партиин XXV съездын хараалһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөөн улам эршэтэйгээр дэлгэрнэ, ажалшадай коллективүүд шэнэ үүсхэл гаргана, дээшэлүүлэгдэһэн уялганууды абана. Тиигэжэ коллектив бүхэн, хүдэлмэрилэгшэ бүхэн түрэл партиингаа политикые нэгэн дуугаар һайшаан дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн харуулна.

Хагсуу һалхитай хабарай саг үнгэржэ, налгай һайхан зунай үе ерэбэ. Эгээл энэ үедэ республика доторнай малда сэнтэй тарган мяхан ехээр абтадаг, сагаан эдеэн элбэгээр салгидажа эхилдэг гээд олон жэлэй дүрэм дээрэһээ харагдана. Жэшээлэн хэлэбэл, Захааминай аймагай совхозуудай мал адуулагшадай 47 коллектив зундаа үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртэ 1000 граммһаа ехээр нэмээһэн байгаа. Эндэхи Хамнейн совхозой суута малшан Алексей Цыренов эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүрые хоногой 1.317 граммаар ехэ болгожо, аймагай чемпионой нэрэ солодо хүртэһэн. Малшадай габшагай ажалай ашаар аймагай колхозууд 1975 ондо мяха гүрэндэ тушааха түсэбтэ даабаряа болзорһоонь урид дүүргэһэн юм.

Зунай алдын сагые зүбөөр хэрэглэжэ, малаа һайнаар таргалуулжа, хямда сэнтэй ехэ мяха абахын түлөө социалис мүрысөөн республикын мал адуулагшадай дунда үргэнөөр дэлгэржэ байна. Энэ мүрысөөндэ Захааминай аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой мал адуулагшад эхи табиба. Энэ ажахын 2.633 толгой эбэртэ бодо мал 19 гүүртэ болгогдоод, холын һайн бэлшээридэ гаргагдаа. «Зунай үедэ хамта дээрээ 2.668 центнер мяха нэмэжэ абаха. Тиимэһээ үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1000 граммһаа бага бэшээр ехэ болгохын түлөө тэмсэхэ. Бэлшээридэ гаргагдаһан бүхы малай 1.700 толгойень 400-һаа дээшэ килограмм шэгнүүртэйгээр, 85 процентыень тарган сэгнэлтэтэйгээр тушааха. Байгша ондо мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө 190 центнерээр үлүүлхэ» гээд энэ ажахын малшадай социалис уялганууд соо хэлэгдэнэ. Ажахын хоёрдохи отделениин малшад үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртэ 1.070 граммаар ехэ болгохо зорилготой.

Энэ совхозой малшадай абаһан социалис уялгануудые КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет һайшаажа, тусхай тогтоол абаа һэн. Тиигэээд Захааминай малшадай үүсхэлые дэмжэжэ, социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, зундаа ехэ мяха абахын түлөө тэмсэхыень республикын колхоз, совхозуудай мал адуулагшадые партиин обком, республикын Министрнүүдэй Совет уряалһан байгаа.

Тэрэ СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой малшадай үүсхэлые республикын ажахынуудай мал адуулагшад халуунаар хэлсэжэ, нэгэн дуугаар дэмжэжэ байна.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ... толгой эбэртэ бодо мал зундаа бэлшээн таргалуулхаар шиидэбэ. Тэдэнь долоон гүүртэдэ хубаарилагдаад, ... бэлшээридэ гаргагдаа. Дүршэл шадабаритай малшад гүүртэнүүдые даагшанараар томилогдобо. Тэдэнэр Захааминай малшадай жэшээгээр ажаллажа, үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1 килограммһаа бага бэшээр ехэ болгохо зорилго табинхай. Тиихэдэ толгой бүринь 350 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэйгээр, 80 процентынь тарган сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ худалдагдаха жэшээтэй. Бэлшээриин үедэ онсо шалгарһан мал адуулагша колхозой правлениин, парткомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдажа, 300 түхэриг мүнгэн шанда хүртэхэ юм.

Адууһа мал бэлшээн таргалуулха талаар Яруунын аймагай колхоз, совхозуудай ажалшад һайн дүршэлтэй болоо үнинэй. Эндэхи «Комсомольский» совхозой хүдэлмэрилэгшэд захааминайхидан үүсхэлые зүбшэн хэлсэхэдээ, арга боломжонуудаа һайса тоолоожо үзөөд, урид абаһан уялгануудтаа хубилалтануудые оруулаа. Энэ ажахын 2312 толгой эбэртэ бодо мал холын бэлшээридэ гаргагдаа. Зунай үедэ хамтадаа 3100 центнерһээ бага бэшэ мяха нэмэжэ абахаар совхозой малшад шиидэнхэй. Эндэхи дүршэлтэй мал адуулагшад Д. Токтохоев, Б. Цыбикжапов, Е. Димова болон бусад үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1100 граммаар ехэ болгохо зорилготой.

Кяхтын аймагай колхоз, совхозуудай малшад энэ зунай үедэ бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлходоо, Захааминай малшадай үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ байһанаа мэдүүлнэ. Эндэхи «Заря» колхозой 800 гаран эбэртэ бодо бэлшээн таргалуулагдаха юм. Тэдэнэй толгой бүриин шэгнүүрые үдэртөө 1 килограммаар ехэ болгохо зорилгые ажахын малшад урдаа табинхай.

... аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Кабанскын аймагай Ойморой совхозой, Хяагтын аймагай «Пограничный», Хүдэриин совхозуудай, Ахын, Баунтын, Захааминай аймагуудай колхоз, совхозуудай малшад арбадахи табан жэлэй түрүүшын зун адууһа малаа һайнаар таргалуулжа, хямда сэнтэй мяха абахын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа эхилбэ. Эдэ малшадай коллектив бүхэнэй эдэбхи үүсхэл ... һайшаагдажа, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй зүгһөө али болохоор дэмжэгдэхэ ёһотой.

... адууһа малай зунай бэлшээриин үе — харюусалгын ехэтэй хаһа мүн. Тиимэһээ малшадай абаһан уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула социалис мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, тэрэнэй дүнгүүдые саг соонь гаргажа, олон түмэндэ ойлгуулдаг байха хэрэгтэй. Мүрысөөнэй һара бүриин дүнгүүдээр илажа гарагшад али болохоор урмашуулагдаха ёһотой.

... бэлшээридэ хүдэлдэг малшадта сүлөө саг огто үгы. Тэдэнэрэй гол анхаралынь адууһа малаа һайнаар бэлшээхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Ушар иимэһээ тэдэнэй ажалай, ажаһуудалай зохид һайн эрхэ байдал ... асуудал тон ехэ удха шанартай болоно. Тэдэнэр ... үргэлжэ уулзажа, һүүлэй һонинуудые дуулгаха, газета болон журналнуудыень хүргэжэ үгэхэ, эдеэ хоолой ... дээр саг соонь хангаха, малшадта концерт харуулха болон бусад асуудалнууд мүн лэ шухалада тоологдоно.

Мал адуулагшадай социалис мүрысөө һайнаар хүтэлбэрилжэ, тэдэнэй абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэнь туһалха асуудалнууд республикын колхоз, совхозуудай партийна организацинуудай мүнөөдэрэй гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

Х ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

НЭГЭ ҺАНАЛТАЙГААР

Манай Баргажанай леспромховой коллектив байгша оной таба һарын даабариһаа гадуур 8.900 кубометр модо бэлэдхэжэ, 17 мянган кубометр модо доодо складта асарба. Продукци худалдаха даабари 190 мянган түхэригөөр үлүүлэгдээ.

Леспромхозоймнай хүдэлмэришэд 1976 ондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үдэр бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхын тула тэмсэнэ. Модо бэлэдхэхэ шэнэ онол арга, оньһон техникэ амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, леспромхозоймнай үнинэй хүдэлмэришэн В. И. Тормозов гомодхогдоһон бригада эмхидхээ бэлэй. Бригададань 18 хүн тоологдоно. 3 трактортай. Эдэнэр һарадаа 4,9—5 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ аад, 6—7 мянганда хүргэжэ, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Энэ бригадын коллектив Баргажанай леспромхоздо томодхогдоһон бригадануудые эмхидхээ һаа, ашаг үрэнь ехэ байха гэжэ хэрэг дээрэнь харуулжа шадаа. В. И. Тормозовой бригадын хүдэлмэришэд энэ жэлэй түрүүшын таба һарын даабаринаа гадуур 7.860 кубометр модо бэлэдхэһэн гү, али мүнөө июлиин түсэбөөр хүдэлнэ.

Ажалай түрүүшүүлээ жэшээ абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэднай амжалтатай һайнаар хүдэлнэ. Залуу инженер Василий Семенович Михайловай хүтэлбэрилдэг Лебяжиин пунктын коллектив һараһаа һарада һайн үрэ дүн туйлана. Эндэ ажалай даабари дүүргэдэггүй, ажалай журам эбдэдэг хүдэлмэришэд үгы болонхой. Социалис мүрысөөнэй дүн үдэр бүри согсолон гаргагдажа, хэн түрүү зэргэдэ ябанаб гэжэ олоной дунда мэдээжэ болгогдодог. Эндэ «сахилгаан хуудаһан» ходол гаргагдадаг. «В. И. Тормозовой бригадын гэшүүд таба һарада 34.380 мянган кубометр модо бэлэдхээ. Энэ бригадын хүдэлмэришэд шэнгээр хүдэлэе!» гэһэн дулаан үгэнүүд һаяшаг сахилгаан хуудаһан да бэшэгдэжэ, олоной анхарал татаба. Лебяжиин пунктын хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хаба шадалаа гаргана. Энэ пунктын коллектив таба һарын даабариһаа гадуур 5 400 кубометр модо бэлэдхээ.

Журавлихын пунктын коллектив жэлэй эхинһээ эршэтэй шангаар хүдэлнэ. Энэ коллектив таба һарынгаа даабариһаа гадуур 4.600 кубометр модо бэлэдхээ. Үдэр хоногой ошохо тума социалис мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Хүдэлмэришэднай мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар хүдэлхэ гэһэн уряа доро ажал хэнэ. Манай Баргажанай леспромхозой коллектив 1976 ондо абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

В. ИЗМАЙЛОВ.
Баргажанай леспромхозой главна инженер.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. Н ТУРЛАЙ ГЭГШЭДЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ИНЖЕНЕР ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикада телевидени хүгжөөлгэдэ габьяатай байһанайнь түлөө Улаан-Үдын радиотелецентрэй аппаратно-студиин комплексын начальник **Турлай** Галина Николаевнада Буряадай АССР-эй габьяата инженер гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июниин 18.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭД В. Ю. ЕРЕМЕНОК, С. Ф. ПУЧКОВ ГЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Улаан-Үдын телецентрые шэнэдхэн хубилгаха талаар ехэ хүдэлмэри хэһэнэйнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Еременок Юрий Васильевичые — Улаан-Үдын радиотелецентрэй ахамад электротехник.

Пучков Станислав Федоровичые — Улаан-Үдын радиотелецентрэй лабораториин начальник.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Д. ГОНЧИКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1976 оной июниин 18.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые, социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Продукци бүтээн гаргаха, худалдаха таба һарын түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Завод түсэбһөө гадуур нэгэ локомотив, 2 вагон заһабарилжа, түмэр замшадта тушааба. Булад, шэрэм шудхалаа. элдэб детальнууд түсэбһөө гадуур хэгдээ.

Гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудаа үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысөөн хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрээ. «Эрхим шанарай табан жэлдэ — бата найдабарита ажал» гэһэн мүрысөөндэ олон хүдэлмэришэд оролсонхой.

СССР-эй Верховно Соведэй депутат Евгений Митрофанович Мацуковой даадаг бригадын үүсхэлээр эрхим шанартай продукци бүтээжэ, тэрэнээ голодоһогүйгөөр техническэ хиналтын таһагта тушааха гэһэн уряае мүн лэ олоороо дэмжээ. Е. М. Мацуковой даадаг бригада хэлэһэн үгэдөө хүрэнэ. Заводой бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хэды дахин шалгаржа, түрүү һуури эзэлжэ ябана. Энэ мүрысөөндэ оролсоһон 1600 гаран хүдэлмэришэдэй олонхинь ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлнэ, продукциингаа шанар һайжаруулна.

Ф. П. Бахановай даадаг электрослесарьнүүдэй, В. Н Пушкаревой, Н. И. Викторовэй даадаг слесарьнүүдэй бригаданууд социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулна. Тэдэнэр апрель һарын үрэ дүнгүүдээр завод дотороо түрүү һуури эзэлээ һэн. Мүн май һарые һайнаар түгэсхөө.

Якорьна цехэй изолировщица Л. Б. Василенко, дизельнэ цехэй үрэмдэгшэ И. Д. Гордеев, локомотив-хабсаралгын цехэй газо-гагнуурша Г. А. Мысников, электромашинын цехэй слесарь С. П Облосов, вагон- хабсаралгын цехэй разметчик А. И. Лапин, шэрэм шудхалгын цехэй тайрагша А. Я. Пахомов жэлэй эхинһээ һайн үрэ дүнгүүдые туйлажа байһанай түлөө өөрынгөө мэргэжэлээр эрхимлэгшэ гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

Мастернууд В. В. Дмитриев, Г. И. Кобылкин И. Э. Луговской гэгшэдэй даадаг участогууд түрүү һуурида гаранхай. Эдэ коллективүүд даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлнэ.

Заводой коллектив бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ амжалта туйлажа, энэ жэлэй түрүүшын кварталай үрэ дүнгүүдээр СССР-эй зам харилсаанай министерствын предприятинуудай дунда түрүү һуури эзэлһэн байна. Тиигэжэ энэ коллектив үнгэрһэн жэлдэ туйлаһан амжалтаяа арьбадхажа, министерствын болон түмэр замшадай профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг хоёрдохёо абаһан юм

Хүдэлмэришэд энэ Улаан тугаа алдахагүй гэһэн һанал эрмэлзэлтэйгээр ажаллажа байна.

С. АЮШЕЕВА.

МАЛАЙ ТАРГАН — БЭЛШЭЭРИҺЭЭ

Жэл бүри намарай ... ехээр һүрэг малаа заха холын Үүри, Баян хээрэй бэлшээридэ абаашажа зуһадаг Туранай совхозой малшад байгша ондо дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абанхай. Тиигэжэ зунай бэлшээриин зуун үдэртэ үхэр бүхэнэйнгөө шэгнүүрые 100 килограммаар нэмээжэ, гүрэндэ тарган мяха ехээр тушааха гэжэ шиидэбэд.

Тээмэндэ тус совхозой 14 үхэршэд 785 үхэр холын бэлшээридэ туужа гараба. Түрүү дүршэлтэй үхэршэд Содном Маншеев, Иван Молонов, Владимир Паданов, Семен Аюшеев, Сыпилма Сактуева, Балдан Шагдуров болон бусад даажа абаһан малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхын 1000 граммһаа бага бэшээр дээшэлүүлхэ зорилго хараалбад. Зунай бэлшээриин үедэ үхэрнүүдээ һайса таргалуулхын тула малшад гол түлэб урид зохёогдоһон үдэрэй графигаар һүрэгөө манажа, бэлшээриеэ хубаарилаад, ээлжээлэн ашагтайгаар хэрэглэжэ байна. Мүнөө энэ холын бэлшээридэ малшадай байха гэрнүүд һайнаар заһабарилагдажа, малай эдихэ дабһан урид асарагдаһан юм. Мүн хадалиг бэлшээридэ гараһан һүрэг үхэрнүүдыень ветеринарна фельдшернүүд хинан хаража ... хүдэлмэри ябуулна

— Байгша ондо манай ажахын олохон гүүртэ Үүридэ зуһана. Тиимэһээ илангаяа ветеринарна фельдшернүүдтэ зохид болоо. Хоердохёор, малшадта медицинскэ туһаламжа үзүүлхэ, лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байхада таатай — гээд, ветеринарна фельдшер Содном Паданов хөөрэнэ.

Мүнөө малшад абаһан уялгаяа сүм дүүргэжэ үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые ехээр нэмээхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн оролдожо байна.

С. ПРОНТЕЕВА.
Түнхэнэй аймаг.

Прибайкалиин аймагай «Прибайкальский» совхозой Покровско фермын һаалишадай ... үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэбэ. ... ажалшад үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү абаха гэһэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэв. Тиихэдэ энэ жэлэй түрүүшын 5 һара соо һү һааха түсэбөө 109,5 процент, гүрэндэ тушааха даабаряа 134 процент бэелүүлһэн байна Абтаһан тугалнуудынь гарзагүй, малынь тобир тарганууд.

Тус фермын һаалишад арга боломжонуудаа һайнаар тоолоожо үзөөд, байгша оной зунай үедэ үнеэн бүриһөө 1100 килограммһаа бага бэшэ һү һааха гэһэн үүсхэл аймаг доторо түрүүлэн гаргаһан байна. Тиигэжэ энэ жэлдэ гүрэндэ һү худалдаха даабаряа декабриин 15-да дүүргэхэ зорилготой. Покровско фермын һаалишадай үүсхэл аймагай бусад ажахынуудта һайшаан дэмжэгдэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Покровско фермын ахалагша һаалишан Н. М. Токмакова

П. ГРИГОРЬЕВОЙ фото.

Манай фотокорреспондент С. Балдуевай буулгаһан зураг дээрэ БМДК-гай 2-дохи цехэй түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн фрезеровщица С С. Федотовае харанат. Энэ нүхэр халаанайнгаа даабари ходо үлүүлэн дүүргэдэг.

АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР ЕРЭБЭ

Иорданиин Хашимитскэ королевствын король Хусейн Бен Талал ба королева Алия СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын уряалаар албанай хэрэгээр июниин 17-до Москва ерэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко болон бусад тусхай тушаалтад Иорданиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ хүндэтэ айлшадаа угтаһан байна.

(ТАСС).

Орон нютагтайнь танилсана

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). МНРП-гэй XVII съездын хүдэлмэридэ хабаадажа байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Д. Кулаков түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Сэлэнгын аймагай «Орхон-Туула» гэжэ госхоздо хүрэбэ. Мал ба таряан ажалай үйлэдбэриие эмхидхэлгэтэй айлшад танилсаһан, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй, ажалшадтай хөөрэлдэһэн байгаа.

Делегациин гэшүүд Улаан-Баатар хотодо Революциин музейдэ ороһон, Монголой ниислэл хотын үзэсхэлэнтэ газарнуудаар ябажа хараһан байна.

Ниитэ зорилго тээшээ бата нэгэдэлтэйгээр дабшана

МНРП-гэй XVII съезд

УЛААН-БААТАР (ТАСС). МНРП-гэй XVII съезд Монголой ниислэл хотодо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. Марксизм-ленинизмдэ, пролетарска интернационализмда хэлбэришэгүй үнэн банлгын туг доро үнгэржэ байна. Марксизм-ленинизмын арюун һайхан уг зорилгонуудые нангинаар сахин, МНРП эб найрамдалта гадаадын политика шууд сэхээр бэелүүлнэ, СССР-эй социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай арадуудтай монгол арадай харилсаа холбоос, хани барисаае улам бэхижүүлнэ.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй, нүхэр Л. И. Брежневэй элидхэлэй тодорхойлолгонуудай, тобшололнуудай республикын ажалшадай һуудал байдалда горитой ехээр, һайн пайхаар нүлөөлжэ байһыень ораторнууд бодото жэшээ баримтануудаар харуулба.

Улаан-Баатарай удаа республикын промышленнэ ехэ түб болохо Дархан хото СЭВ-тэ хабаатай оронуудта Монголой элдэб янзын, ашаг үрэ ехэтэй харилсаатай байһыень элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ МНРП-гэй Дарханай горкомой нэгэдэхи секретарь С Гомбосурэн хэлээ.

«Налайха» гэжэ шулуу нүүрһэнэй уурхайн директор У. Мавлет, МНРП гэй Эрдэнэт хотын горкомой нэгэдэхи секретарь Ж. Банзрагч, Улаан-Баатарай 1-дэхи автобазын жолоошон Ж. Дагва болон бусад делегадууд үгэ хэлэхэдээ, хамтын ажалай толотомо үрэ дүнгүүд тухай, республикын социально-экономическа хүгжэлтые түргэдхэлгэдэ эдэнэй айхабтар ехэ удха шанартай бэйһан тухай тэмдэглэбэд.

МНРП-гэй XVII съезд июниин 18-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

ДЕПУТАДУУД ХИНАН ШАЛГАНА

СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай саг үргэлжын комиссинуудта

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй түсэблэлгын-бюджетнэ комиссинуудай хамтын заседани июниин 17-до Кремль соо болобо. СССР-эй министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, союзна республиканууда правительствануудай түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадаа. Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй ажахын ажал ябуулга хинан шалгалгые шангадхаха тухай КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр «1976 оной арадай ажахын түсэб ба гүрэнэй бюджет тушаа СССР-эй Верховно Соведэй палатануудай саг үргэлжын комиссинуудай тодорхойлолгонууд дотор табигдаһан дурадхалнуудые, ажаглалтануудые СССР-эй министерствэнүүдэй, албан зургаануудай, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведэй хаража үзэлгын дүнгүүд тухай» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо тогтоол баталагдан абтаа.

(ТАСС).

МЕДИГҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭР

Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй Үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан июниин 17-до Москвада, ССР Союзай Ехэ театр соо болобо. Совет хүнүүдэй элүүр энхэ байлга манай орон доторо ниитын ехэ баялиг гэжэ тоологдодог юм. Врачнуудые һургаан бэлдэхэ, хүн зоной элүүрые хамгаалха талаар СССР дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Гансал түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ элүүрые хамгаалгада 52 миллиард түхэриг гаргагдаһан байгаа. «Совет арадай элүүрые хамгаалха хэрэг саашадань һайжаруулха талаар КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ!» — гэһэн уряа доро медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй Үдэр энэ жэлдэ һайндэрлэгдэжэ байна.

Эсэгэ ороной хүн зоной элүүрые хамгаалха хэрэгые, медицинын эрдэм наукые хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд, зургаа миллион хүнһөө бүридэһэн медигүүдэй шиидхэхэ зорилгонууд тухай СССР эй элүүрые хамгаалгын министр, академик Б. В. Петровский суглаан дээрэ хөөрэбэ.

(ТАСС).

...РОДОЙ ПРОПАГАНДИСТНАРАЙ ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

...одой промышленнэ предприятинуудай, транспортын организацинуудай, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудай партийна организацинуудай пропагандистнарай ... зүблөөн болобо.

...на, комсомолой, ...ческа һуралсалай ... тухай элидхэлые КПСС-эй Улаан-Үдын ... секретарь С. В. ... хэбэ. Удаань хэдэн пропагандистнар үгэ хэлэһэн байна. Медицинскэ училищиин һуралсалай таһагые даагша, наймадахи автобазын дэргэдэхи марксизм-ленинизмын үндэһэн суртал шудалдаг һургуулиин пропагандист **П. И. Кубышкин**, ЛВРЗ-гэй бюрогой начальник, теоретическэ семинарай хүтэлбэрилэгшэ **М Ц. Дондубон**, Верховно Сүүдэй лабораториие даагша, теоретическэ семинарай пропагандист **В. Н. Исаев**, Улаан-Үдын прибор бүтээлгын заводой парткомой секретариин орлогшо **И. Т. Василенко**, Буряадай модо болбосоруулдаг комбинадай ахамад инженер, экономическа һургуулиие хүтэлбэрилэгшэ **Н. Т. Кузьминов** гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Городой пропагандистнарай зүблөөндэ КПСС-эй обкомой секретарь **А А. Бадиев** хабаадалсажа, үгэ хэлэбэ.

Удаань эрхим пропагандистнарые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй обкомой, горкомой, облпрофсоведэй хүндэлэлэй грамотануудаар, үнэтэ шангуудаар шагнаба Мүн Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшын үнэмшэлгэ барюулаа. Һүүлээрнь суглаанда хабаадагшад «Табан үдэшэ» гэжэ Владивостогой драматическа театрай зүжэг хараба.

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ГАХАЙ ШАХАЛГЫН КОМПЛЕКС

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые, тэрэ тоодо мал ажалые эрид түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа парти, правительствамнай туйлай ехэ оролдолго гаргана. Жэшээнь, гансахан манай республикые абаад үзэбэл, үнгэрэгшэ юһэдэхи табан жэлэй туршада аймагуудта мал ажалые промышленна үндэһэ һуурида табиха, томодхогдоһон, оньһожоруулагдаһан фермэ, комплекснуудые бариха тушаа ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ һэн. Арбадахи табан жэлдэ энэ талаар бүри ехэ юумэн хэгдэхэ байна.

«Ажахын хоорондохи хамжаанай, агропромышленна нэгэдэлэй үндэһөөр хүдөө ажахын үйлэдбэринэ мэргэжүүлхэ ба томодхохо хэрэгые саашадань хүгжөөхэ тухай» тогтоол соогоо КПСС-эй Центральна Комитет партиина организацинуудай, хүдөө ажахын ажалшадай, мэргэжэлтэдэй үмэнэ энэ талаар ехэ ба тодорхой зорилгонуудые табиба.

Манай Улаан-Үдын аймагта 1973 ондо «Южный» гэдэг ажахынууд хоорондын гахай шахан таргалуулха түрүүшын тиимэ томо комплекс баригдажа эхилһэн байна. Энээнэй барилгада манай аймагай «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк», «8-е Марта», «Дружба», «Авангард», «Восход», «Советская Россия» колхозууд, Калининай нэрэмжэтэ совхоз, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Авангард» совхоз хабаадалсана. Тиигэжэ эндэ бүхыдөө 2 миллион 983 түхэригэй барилга хэгдэхэ юм.

Энэ комплексын бүхы байрануудай ашаглалгада гүйсэд үгтөөд байхада, тэндэ жэл соо 24 мянган гахай шахан таргалуулагдаха зэргэтэй.

Тус комплекс байгша оной дүрбэдэхи кварталда баригдажа дүүрэхэ юм. Энээнэй гүйсэд ашаглагдахада, гахайнууд хаанаһаа абтажа, ямар болзор соо шахагдаха, бүхыдөө жэл соо хэды шэнээн мяхан абтаха, тэрээндэнь ямар гаргаша харааалгданаб, ямар олзо доход оруулагдахаб гэжэ тобшо тэдыгээр хэлэлтэй.

Эндэ жэл соо 24 мянган гахай шахагдаха ёһотой гэжэ хэлээ һэмди. Эндэ бүхыдөө 63 хүн хүдэлхэ ёһотой. Гахайшан бүхэн жэл соо 127 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилхэ юм. Комплексын бүхы байранууд соо нэгэ доро 12 мянган гахай байлгагдаха. Гахайнууд 150 хоног соо шахагдажа, тус тустаа шэгнүүрээ сүүдхэдээ дунда зэргээр 500 граммаар нэмээхэ гэхэ гү, али жэл соо 17 мянган центнер мяхан нэмээгдэжэ абтаха зэргэтэй. Комплекс жэлдээ хамта 3,8 миллион түхэригэй продукци гүрэндэ худалдаха гэхэ гү, али жэл бүри 1,3 миллион түхэригэй сэбэр ашаг олзо оруулжа байха болоно. Ондоогоор хэлэбэл, эндэхи бүхы барилгада, оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхоходо хэгдэһэн гаргашань 2—2,5 жэл соо тэхэрюулэгдэхэ зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, эндэ богони болзор соо бага гаргашатайгаар ехэ продукци үйлэдбэрилэгдэхэ байна бшуу.

Энээниие тодорхойлхын тула хэдэн сасуулалга хээд үзээе. Мүнөө аймагай алишье ажахыда гахай үсхэбэрилгэ тиимэ һайнаар, сагай эрилтэдэ хүрэмөөр табигданхай гэхын яашье аргагүй. Фермэнүүдынь хуушан, муу, жэжэ. Аймаг дотор 11 ажахыда гахай үсхэбэрилэгдэнэ. Үнгэрһэн юһэдэхи табан жэлэй дүн абаад харахада, жэлдээ дунда зэргээр 10 мянган центнер гахайн мяха гүрэндэ худалдаабди.

Ямаршье оньһожоруулгагүй, багахан фермэнүүдтэ абтаһан мяханайнь хэды ехэ гаргашатай байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Һүүлэй жэлнүүдтэ гахайн мяханай центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн аяар 170—200 түхэригтэ хүрэнэ. Харин энэ баригдажа байһан комплексдо абтаһан гахайн мяханай центнерэй өөрынь үнэ сэн 70,6 түхэригһөө дээшэ гарахагүй. Мүнөө колхоз, совхозууднай шахамал гахайнуудай шэгнүүрые нэмээһэн центнер бүхэндэ 9,6 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол гаргашална. Центнер мяха абалгада хэгдэһэн ажалайнь гаргаша 45,9 хүнэй хүдэлһэн час болоно. Харин шэнэ комплексдо гахайн шэгнүүр нэмээлгын центнер бүхэндэ 6,2 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол гаргагдаха, ажалайнь гаргашада 3,2 хүнэй хүдэлһэн час гараха юм.

Нёдондо аймагай ажахынууд гахайн мяха абалгаһаа бүхыдөө 293 мянган түхэригөөр гарзатаа һэн.

Тус комплексын хүсэндөө гүйсэд оруулагдаад байхада, бүхы дээрээ гахайнуудаймнай тоо толгой эрид олошоруулагдаха зэргэтэй. Хэрбээ байгша оной январиин 1-дэ аймаг дотор оройдоол 14 мянган гахай үсхэбэрилэгдэжэ байбал, ойрын жэлнүүдтэ тэдэнэй тоо 35—38 мянганда хүргэгдэхөөр хараалагдана. Тиигэжэ гахайн мяха худалдалга жэлдээ 30 мянган центнертэ хүргэгдэхэ аргатай болоно.

Эдэ бүгэдые бэелүүлхын тула бүри мүнөөнһөө ажахынуудта эмхидхэлэй тон ехэ хүдэлмэри хэхэ, олон тоото зайлашагүй шухала хэмжээнүүдые абаха байнабди. «Ажахынууд хоорондохи хамжаанай, агропромышленна нэгэдэлэй үндэһөөр хүдөө ажахын үйлэдбэринэ мэргэжүүлхэ ба томодхохо хэрэгые саашадань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой һая гараад байхада, «Южный» комплексые гүрэнөөр барижа дүүргэхэ, ашаглалгада оруулхын урда гээ үшөө ехэ бэлэдхэл хэхэ болонобди. Нэн түрүүн мүнөө бүхыдөө хэгдээд байһан 2 миллион 18 мянган түхэригэй барилга дээрэ үшөө 800 мянган түхэригэй хүдэлмэри дүрбэдэхи квартал болотор хэгдэжэ дүүргэгдэхэ байна. Тэрэ тоодо 600 мянган түхэригэй элдэб түхеэрэлгэнүүд, оньһон машинанууд гахайн байранууд соо тодхогдохо болоно. Энэмнай тон харюусалгатай хүдэлмэри байна. Тэрэнэй саада тээ комплексын хүтэлбэрилхы эмхи (дирекци) бии болгохо, хүдэлмэришэдэй һууха гэр байра бэлдэхэ, хүдэлхэ кадрнуудые шэлэн абажа, һургаха, гахай үсхэбэрилдэг ороной түрүү комплекснуудай дүй дүршэлтэй танилсаха шухала болоно.

Хэнэйшье мэдэһээр, нэгэ газарта арба гаран мянган гахай байлгажа шахахын тула тон ехэ тэжээл хэрэгтэй. Тэрэниие хаанаһаа абахаб? Уридшалан тооложо үзэхэдэ, жэл соо бүхыдөө 100 мянган центнер элдэб янзын тэжээл хэрэгтэй болохо юм. Манай һанахада, тэрэнэй 30 процентыень городой хүн зоной эдеэ хоолой үлөөдэлэ хаядаһа хэрэглэжэ болохо байна. Түрүүн тэрэниие тусхай фабрикада буйлуулаад, шанаржуулаад, гахайнуудта эдюулхэ байна.

Гансахан ороохо тарягаар гахай шахаха болоо һаа, мяханайнь өөрын үнэ сэн хэзээдэшье хямдархагүйнь элитэ. Тиимэһээ хартаабха, корнеплодуудые гахайн тэжээлдэ ехээр хэрэглэхэ шухала болоно. Энээниие хараада абажа, аймагай ажахынууд байгша ондо хартаабхын тарилгые 110 гектараар үргэдхөө. Хэнэйшье мэдэһээр, гансашье намартаа бэшэ, мүн үбэлдөө хабартаа хартаабха гахайнуудта эдюулхын тула энэ тэжээлые хүлдөөнгүй һайнаар хадагалха хэрэгтэй болоно. Байгша оной сентябриин 1 болотор комплекс шадар 1 мянган тонно хартаабха хадагалха хранилищи барнха ёһотойбди. Удаань ерэхэ жэлдэ үшөө 1 мянган тонныи багтаха хранилищи бариха хэрэгтэй болоно.

Саашадаа гахайнуудые тэжээлээр жэлэй ямаршье сагта таһалгаряагүй хангажа байхын тула, тэндэхи дүтэ шадар байһан гүрэнэй мэдэлэй газарые комплексдо дамжуулан үгөө һаа таарамжатай гэжэ һанагдана. Тиигэбэл, тэндэ ногоон тэжээл, хартаабха, корнеплодуудые ургуулжа болохо байгаа. Эндэхи газарай хүрьһэн мүушаг, уһалха арга боломжошье үгы. Гэбэшье энэ асуудалые бүхы талаһаань шэнжэлжэ үзэмөөр. Тэрэшэлэн тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болохын тула аймагай ажахынуудта тарилгын газарай хубаарилгые хубилгаха, орооһо тарянай, хартаабхын, корнеплодуудай ургаса дээшэлүүлхэ шухала болоно.

Энээнтэй хамта мүнөө ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгын үшөөл бага үгтэдэг дээрэһээ, тэрэнь гол түлэб хартаабхын, огородой газартал гаргагдана. Харин таря, тэжээлэй ургамал таридаг газарта мүргэй үтэгжүүлгэ хүртэнэгүй.

Хүдөө ажахын министерство саашадаа манда минеральна үтэгжүүлгэ горнтойгоор таһалжа үгэдэг болохо аабза гэжэ һанагдана. Тэрээнгүйгөөр гахайнуудые элдэб янзын тэжээлээр гүйсэд хангахамнай бэрхэтэй.

Жэл бүри олон мянган гахай шахахын тула аймагай колхоз, совхозуудта поршоонхо олоор абажа түлжүүлдэг болохо шухала. Комплексые хангаха репродукторна ажахынууд гансахан энэ жэлдэ (дүрбэдэхи кварталда) 3 мянган поршоонхо түлжүүлжэ үгэхэ ёһотой.

Ерэхэ жэлдэ репродукторна арбан ажахы хамта 10,2 мянган гахай түлжүүлжэ комплексдо үгэхэ юм. Саашадаа 1980 он болотор жэл бүри 24 мянган поршоонхо ажахынуудһаа орохо зэргэтэй.

Колхоз, совхозууд өөһэдынгөө абаһан поршоонхонуудые байра дээрэнь 4 һаратай болоторнь тэжээжэ, тус тустань 30 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр комплексдо тушааха ёһотой. Мүн голодоһондо гаргагдаһан эмэ гахайнууд баһал эндэ шахалганда табигдаха юм. Убшэн, дан туранхан гахай шахалганда абтахагүй. Ажахынуудһаа асарагдаһан гахайнууд урид шэгнэгдээд, тусхай актаар тушаагдаха зэргэтэй. Колхоз, совхозуудай тушааһан гахайнууд тусхай сэнгээр худалдагдажа абтаха ушартай. Тэдэ гахайнуудые томо болгожо таргалуулаад тушааһанай һүүлдэ ямар ажахыһаа хэды гахай, ямар шэгнүүртэйгээр тушаагдааб, ажахы бүхэнэй түсэбэй дүүргэлтэдэ хэды шэнээн мяхан худалдагдааб гэжэ комплекс колхоз, совхоз бүхэнтэй тоосохо байна. Мүн түрүүн комплексдо хэды гахай тушааха6, тэдэнэй шэгнүүр хэды шэнээнээр нэмээхэб гэжэ тоолоод, ажахынууд комплексдо тэжээл худалдаагаарнь үгэхэ болоно.

Комплекс хэды хүдэлмэрилэгшэдтэй, ямар мэргэжэлтэдтэй байха болоноб? Комплексын директор гү, али начальник, ахамад инженер-механик, зоотехник, ветврач, мүн дунда тушаалтад: ветфельдшер, энергетик, механик, ахалагша экономист, ахамад бухгалтер, тоо бүридхэлшэ гэхэ мэтэ хүтэлбэрилхы ажалтай хамта 16 хүн байха юм.

«Южный» комплексын барилгын хамжаанда оролсоһон ажахынуудтахи гахайн фермэнүүдые үргэдхэхэ, байра байдалыень шэнэдхэн заһабарилха талаар баһал ехэ юумэн хэгдэхэ ушартай. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Ехэ-Куналей тосхондо жэлдээ 8600 поршоонхо абаха фермэ шэнээр баригдаха. «Искра» колхоздо эхэ гахайн, һалгаагдаһан поршоонхонуудай, азарга гахайн байха хамта 8 шэнэ байра бодхоогдохо болоно. Мүн «Маяк» колхоздо Десятниково тосхон дээрэ хэдэн байранууд баригдахаар хараалагдана.

Энээнһээ гадна, ойрын хоёр жэл соо аймагай ажахынуудта витаминтай ногоонной гурил гаргаха АВМ-0,65 түхэлэй — 5 түхеэрэлгэ, АВМ-1,5 түхэлэй—2, ОКЦ-30 түхэлэй—2 түхеэрэлгэ тодхогдохо зэргэтэй.

Иимэ ехэ хүдэлмэри хэхын тула урндшалан горинтой бэлэдхэл хэхэ, бүхы шухала асуудалнуудые һайнаар бодомжолжо, шэнжэлжэ шиидхэхэ болонобди. Эдэ бүхы асуудалнууд, шэнэ комплекс тухай дүрим, заабаринууд колхоз, совхоз бүхэндэ олон хүнэй хабсадалгатай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ, һайшаагдаа һэн.

К. ШОМОЕВ,
КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Буряадай барилгын управлениин 162-дохи ПМК-гай хүдэлмэришэд мүнөө Улаан-Үдын трикотажна фабрикын барилга дээрэ хүдэлжэ байна. Эндэ ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг, бэрхэ хүдэлмэришэд олон юм.

— Эрхим һайнаар ажалладаг залуу барилгашан Геннадий Серенев, шулуушан Владимир Бутковский гэгшэдые зураг дээрэ харанат. Эдэнэр үдэрэйнгөө нормо хэды үлүүлэн дүүргэнэ.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

СУРТАЛ БОДОЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИ ЗҮБШЭБЭ

Партиин XXV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр үзэл сурталай хүдэлмэриие улам һайжаруулха талаар районой партиина организацинуудай зорилгонууд тухай асуудал КПСС-эй Железнодорожно райкомой пленум дээрэ зүбшэн хэлсэбэ. КПСС-эй райкомой секретарь Л. Л. Болдонов энэ асуудалаар элидхэл хэһэн байна.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар олон хүн үгэ хэлээ. Авиационно заводой партиина комитедэй секретарь Е. В. Тетерин үгэ абажа, коллективтээ политическэ хүдэлмэри ябуулдаг гурим тухай хэлэбэ. Суртал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхилхэ холын хараатай түсэб табиха тухаи, кадрнуудтай ябуулдаг хүдэлмэри тухайдаа нүхэр Тетерин хөөрэһэн байна.

Хүн бүхэнтэй ябуулдаг хүдэлмэреэ һайжаруулха тухайда, һурган хүмүүжүүлэгшэдэй ажалай аша үрэ тухай олон жэшээнүүд дээрэһээ партиин XXV съездын делегат, прибор бүтээлгын заводой директор И. С. Медведев хөөрэбэ.

Заводоймгоо коллективтэ социалис мүрысөө эмхидхэдэг дүй дүршэл тухайда «Теплоприбор» заводой партиина организациин секретарь В. Н. Толоманенко хэлээ. Гаргадаг продукциин шанар һайжаруулха хэрэгтэ моральна, материальна урмашуулгын хүсэ нүлөөн тухайда, коллективтээ КПСС-эй XXV съездын материалнуудые шудалха хүдэлмэриин ябуулагдажа байһан тухай үгэ хэлэгшэ саашань тогтоһон байна.

Һуралсал-хүмүүжүүлгын, журам заншалай хүдэлмэри һайжаруулха тухай багшанарай 1-дэхи училищиин директор А. П. Буннов тогтон хэлээ. Мүн локомотивна депогой машинист А. М. Баранов, 834-дэхи СМУ-гай партиина организациин секретарь И. Д. Заверуха, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой хүдэлмэришэн Н. Т. Варданов гэгшэд пленум дээрэ табигдаһан асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаба.

КПСС-эй горкомой секретарь С. В. Ангапов пленумдэ хабаадалсажа үгэ хэлээ.

Районой табан жэлэй түсэб дүүргэхэ хэрэг хангаха эмхидхэлэй, политическэ хэмжээ ябуулганууд пленум дээрэ баталагдаа.

С. БОРТНИКОВ,
КПСС-эй Железнодорожно райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

ПАРТИИН XXV съездын ШИИДХЭБЭРИ *олониитэдэ*

Мүнөө үедэ Эхэ оронойнгоо политическэ, экономическа ба культурна ажабайдал болон уласхоорондын байдал тухай ажалшан түмэндэ түргөөр, саг үргэлжэ мэдээсэжэ байха гэшээ тон шухала. Гэхэтэй хамта, иимэ мэдээсэлнүүдэй элсүүлхы хүсэн ниитын хүдэлмэри ябуулагшаһаа дулдыдадаг. Энэ талаар Улаан-Үдын авиационно заводто зарим тэды амжалта туйлагданхай юм. Эндэ бэлэдхэлтэй, коллективээнгээ ажабайдал һайса мэдэхэ зон политинформаторнуудаар томилогдодог байна.

Мүнөө заводто 350 гаран политинформатор бии. Тэдэнэй 68 процентнь дээдэ эрдэмтэй юм. Һүүлэй үедэ заводой, цех болон талагуудай олон хүтэлбэрилэгшэд иимэ хүдэлмэридэ хабаадуулагдана. Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулхада, политическэ хүдэлмэриин ашаг үрэ, шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһална. Тэрэнэй хажуугаар хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэдтээ ходо уулзажа, предприятиингаа ажабайдалые, ажалшадайнгаа хүсэл зорилгые бүри һайнаар мэдэжэ абана.

Заводой партком политинформатор бүхэниие нэгэл асуудалаар мэргэжүүлхэ хэрэгтэ анхарал хандуулна. Жэшээлхэдэ, политинформатор болохо хүнэй мэргэжэл, юрэнхы эрдэмэйнь бэлэдхэл хараада абтажа, ямар юумэн тухай энэ хүн ходо хөөрэдэг байхаб гэжэ элирүүлэгдэнэ. Тиин предприятиин политинформатор бүхэн 5 ондоо шэглэлээр мэргэжэдэг гэбэл: Эхэ оронойдотоодын байдал, уласхоорондын политика, экономико, научно-техническэ дэбжэлтэ, соёл культура ба коммунис заншал гурим болоно. Тус тус шэглэлээр мэргэжэһэн хүн бүхэн шэлэжэ абаһан асуудалаараа схэшье юумэ мэдэжэ абаха аргатай болоно, мүн хөөрэлдөөнүүдэшье удха түгэлдэрөөр үнгэргэнэ бшуу. Политинформаторнуудые мэргэжүүлхэ хэрэг хадаа ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулгада горитойгоор нүлөөлнэ.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада дүй дүршэлтэй политинформаторнууд Н. Фалилеев ба В Китаев уласхоорондын асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг юм. Эдэ хоёр политинформатор «70-аад онуудта совет-американ харилсаануудай хүгжэлтэ», «Мүнөө үедэ совет-хитад харилсаан» гэһэн темэнүүдээр һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые хэдэг.

Партком үе-үе болоод лэ политинформаторнуудаи семинар үнгэргэжэ байдаг. Семинар дээрэ лекцинүүд уншагдадаг, секцинүүдэй хэшээлнүүд үнгэргэгдэдэг, дүй дүршэлөө халан абалсаха хэрэг эмхидхэгдэдэг юм. Мүн тиихэдэ теоретическэ ба методическа конференцинүүд ходо үнгэргэгдэжэ байдаг. Үшөө байгша оной жэлэй эхиндэ «Партиин хүтэлбэрилхы үүргын ургалта—ниитэ хүгжэлтын ёһо гурим» гэһэн темээр конференци болоо һэн. Энэ конференци дээрэ заводой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

Заводой политинформаторнуудай олонхинь марксизм-ленинизмын университедэй филиалда политическэ эрдэмээ дээшэлүүлдэг юм. Тус филиалай шагнагшад хэшээл дээрээ үзэжэ, мэдэжэ абаһан эрдэмээ хүдэлмэридөө хэрэглэдэг байна.

Мүн заводой цехүүдтэ нэгэ хэды болоод лэ семинарнууд үнгэргэгдэдэг юм. Гадна, цехэй хүтэлбэрилэгшэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хүдэлмэришэдтээ ходо уулзажа, үйлэдбэриин, мүн ажабайдалаишье асуудалнуудаар һонирходог, хөөрэлдэдэг байха юм. Тус цехэй хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулжа байгаа эдэ бүхы хүдэлмэринь ажалай журам бэхижүүлгэдэ, коллективэй гэшүүн бүхэниие һайн һайхан абари зантай-гаар хүмүүжүүлгэдэ туһална. Эндэ иимэ баримта дурдахамнай. Һүүлэй үедэ нүхэр Понедько гэгшын хүдэлдэг цехтэ ажалай саг гээхэ ябадал үсөөн болоо, олонхи хүдэлмэришэд нэгэл газартаа ажаллана. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус цехэй хүдэлмэришэд хэдэн удаа социалис мүрысөөндэ түрүү һууринуудта гараһан, үйлэдбэриин культура дээшэлүүлһэнэйнгээ түлөө кварталаи дүнгүүдээр түрүүшүүлэй гоодо оролсоһон байна. Амжалтатайл хүдэлдэг һэн тула энэ цех «Эрхим шанарай коллектив» гэһэн нэрэ зэргэтэй болоо бшуу.

Заводто долоон хоног бүхэнэй средада ажалай эхилхын урда тээ хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг юм. Цех, таһаг бүхэндэ хүн зоной харахаар газарта политинформаторнуудай хүдэлмэриин графигууд үлгөөтэй байдаг.

Хэдэн жэлэй урда тээ эмхидхэгдэһэн методическа совет политическэ темээр хөөрэлдөөнүүдые эмхитэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ горитой туһа хүргэнэ. Тус совет хадаа политинформаторнуудай темэнүүдыень тодорхойлдог, зүбшөөл заабари үгэдэг, түрүү дүй дүршэл согсолдог болонхой. Методическа соведэй гэшүүд секци болон цехүүдтэ хубаагдажа тараагданхай юм. Соведэй заседани холын хараата түсэбэй ёһоор һарадаа нэгэ удаа үнгэргэгдэдэг.

Тиигэжэ түрүүшүүлэй дүршэл согсологдодог, янын сагта үнгэргэхэ ... нар, конференцинүүд ту... политинформаторнуудай ... ябуулжа байгаа хүдэлм... тухай хөөрэлдөөнүүд ... дог байна. Соведэй заседа... дээрэ түрүү политинфор... торнуудай дүршэл ту... тусхай плакат га... ха гэһэн шиидхэбэри аб... даг. Һүүлэй үедэ М.-Кача... жинская, В. Оглоблин, ... Игумнов, Ф. Михайлов зол... бусадай дүй дүршэл сог... логдонхой.

Заводой партиина ком... үзэл сурталай хүдэлмэри... бүхы һалбаринуудай аж... шалгажа, хаража үзэдэг ... Мүнөө политическэ гэгээ... лэй кабинет методическа ... ведтэй хамта политинфор... торнуудай ажалда туһа ... гон, КПСС-эй XXV съезд... материалнуудаар методи... ска тайлбаринуудые элли... Политическэ гэгээрэлэн каб... недтэ «Политинформатор... нууд, таанадта» гэһэн тусх... стенд табигдаа. Энээн... рэнь хэрэглэхэ литерату... дурадхагдана, мүн журн... болон газетэнүүдэн стать... нуудай картотекэ, завод... лон республика тухай ... луулагдаһан материал бий...

Заводой партиина коми... КПСС-эй XXV съезд... дүүрэмсээр политинф... маторнуудай семинар ... хээ һэн. Энэ семинар да... партиин обкомой лектори... заводой хүтэлбэрилэгш... лекци, элидхэлнүүдые ... бэлэй. Мүнөө партиин XX... съездын материалну... тайлбарилха, шудалха ... цех бүхэндэ эмхидхэ...

Гүрэн дотор, уласхоор... дын оршондо болоһон асу... далаар саг үргэлжэ хүдэлм... ришэдтэ мэдээсэжэ бай... гэшэ коллективэй полит... скэ ба ажалай эдэбхи ... лүүлхэ хэрэгтэ туһатай г... партком тоолодог. Юуб ... хэдэ, һаяхан заводто анке... нүүдые тараажа шэнжэлхэд... политическэ темээр хөөр... дөөнүүд тон хэрэгтэй ... тодорһон байна. Полит... форматорнууд үйлэдбэри... дүнгүүд тухай үдэр бү... хөөрэжэ байха зэргэтэй гэж... элирүүлэгдээ.

Заводой хүдэлмэришэ... инженерно-техническэ ... дэлмэрилэгшэд, алба хаа... шад арбадахи табан ... лэй түрүүшын жэлдэ абаһ... түсэб, уялгануудаа бэелүү... хын тула шармайн ажал... на. Хүдэлмэришэдэйнгээ ... ехэ хэрэгтэ заводой пое... гандист, агитатор, полит... форматор бүхэн хүсэн... оруулна. Тэдэнэр зэһэ... продукциин шанар, ... риин ашаг үрын түлөө ... сэгшэдэй түрүү ... ябана.

И. ПОПОВ,
КПСС-эй обкомой инструктор.

АЖАБАЙДАЛТАЙ ХОЛБООТОЙГООР

(АВИАЦИОННО ЗАВОДОЙ ПАРТИИНА КОМИТЕДЭЙ ПОЛИТИНФОРМАТОРНУУДАЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛҺӨӨ)

ТУРКМЕНИИН ХОНИШОД АМЖАЛТАТАЙ

Туркмениин каракуль дэлхэйн олон оронуудта мэдээжэ болонхой. Энэ жэлдэ республикын хонишод амжалтануудые туйлажа байна. Арбадахи табан жэлэй түрүүшын хабар Марыйска областиин Тахта-Базарска районой «Чемен-Абит» совхозой хонишод түл абалгаяа яһала һайнаар үнгэргөө. Олонхи хонишодой бригаданууд 100 хонин бүхэнһөө 120—130 хурьга абаад, һайнаар түлжүүлжэ байна. Энэ жэлдэ совхозой ажалшад 15 мянган каракулиин арһа гүрэндэ худалдаха түсэбтэй юм. Тиихэдэ 11 мянган түлгэ, хүсанууд ажахыдаа үлөөгдэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Б. Акыев.

ТАСС-ай фотохронико.

ПАРТИИН ХАРААЛҺАН ЗАМААР

Россин хүдөө ажахын үйлэдбэриие мэргэжүүлхэ ба томодхохо талаар шэнэ алхам хэгдээ. Имагтал үнгэрһэн жэлдэ ажахынууд хоорондын нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай тоо 41 процентээр ургаһан байна.

— Мүнөө республика дотор ажахынууд хоорондын 4 мянга гаран нэгэдэл, предприятн ба эмхи хүдэлнэ, — гэжэ **РСФСР-эй хүдөө ажахын министр Л. Я. Флорентьев** ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдээсэ. — Россин таряашад, малшад КПСС-эй ЦК-гай һаяшаг толилогдоһон тогтоолые гүнзэгыгөөр шудалхадаа, тэрэниие айхабтар шухала удха шанартай хэрэг гэжэ тоолоно. Хүдөө ажахые тогтууритан һайнаар хүгжөөхэ, эндэхи хүдэлмэриин түхэл шэнжые хубилгаха, хүдөө нютагай түхэл шарайе тад ондоо болгохо талаар партиин хараалһан зорилгонууд мэргэжүүлгэ ба томодхолгые гол шухала удхашанартаи гэжэ тоолоно. Үргэн хамжаанай ашаар, үйлэдбэриие промышленна үндэһэ һуури дээрэ табиһанай ашаар тэрэ совет хүдөө нютагые эрид хубилгаха зам болоно.

Россин Федерациин бүхы шахуу областьнуудта, хизаарнуудта, автономито республикануудта ажахынууд хоорондын хамжаан тогтоогдожо байна. Хара бэшэ хүрьһэтэ зонын ажахынуудта хамжаан илангаяа үргэдхэгдөө: нёдондо жэл ажахынууд хоорондын нэгэдэлнүүдэй тоо 72 процентээр ургаһан байха юм.

Ажахынууд хоорондын хамжаан нэн түрүүн үйлэдбэри дээрэ хүгжөөгдөө. Мал ажал болон тэжээл бэлдэлгые жэшээ болгон абажа харая. Мяха, ноохо, үндэгэ ба тэжээл үйлэдбэрилхээр мэргэжүүлэгдэһэн ажахынууд хоорондын 1667 нэгэдэл эдэ һалбаринуудта эмхидхэгдэнхэй. Айхабтар ехэ мүнгэ зөөри, хүсэн нэгэдхэгдэһэн байна. 2400 шахуу колхоз, 500 гаран совхоз малай тэжээл бэлдэхэ, болбосоруулан бүтээлхэ талаар ажахынууд хоорондын предприятинуудай пайщигууд болонхой. Нёдондо жэл эдэ заводуудта, цехүүдтэ 700 мянган тонно холимог тэжээл болон элдэб холисо болбосоруулан гаргагдаһан байгаа.

Ажахынууд хоорондын хамжаан газар таряалангай бусад һалбаринуудта үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, саад ургуулдаг, овощ, ороохото ургамалнуудай үрэнэ болон олон жэлэй үбһэ ногооной үрэһэ суглуулдаг предприятинуудай тоо хоерһоо үлүүгээр олошоруулагдаа. Ажахынууд хоорондын үрэһэ бэлдэхэ 186 предприяти, саад тариха ба овощ ургуулха 26 предприяти республика дотор хүдэлнэ.

Хүсэеэ, мүнгэ зөөриеэ нэгэдхэлгэ үйлэдбэриин хамжээе дары түргөөр ехэдхэхэ, ажалаи бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха арга олгохо байна. Ажахынууд хоорондын предприятинуудта харууһалагдадаг малай сүүдхын дундуур шэгнүүр колхозуудайхиһаа дээшээ юм. Гадна, эндэ 19—32 процентээр бага тэжээл гаргашалагдана, ажалай гаргаша 6—7 дахин хямдарна.

Оренбургын областиин малшадай дүй дүршэл энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ бшуу. 350 гаран колхоз, совхоз хүсэеэ нэгэдүүлжэ, шахан таргалуулгын 34 оньһожоруулагдамал талмаи эндэ байгуулһан байна. Тэжээл бэлдэхэ томо ехэ цехүүдтэй эдэ талмайнууд түхэреэн жэлдээ хүдэлдэг юм. Урда урдынхиһаа һураггүй бага гаргашатайгаар 76 мянган толгой бодо мал нёдондо жэл шахан таргалуулагдаа һэн. Энэнь областиин бүхы колхоз, совхозуудай тушааһан адууһа малай гурбаһан нэгэ хубинь шахуу болоно. Сагай уларилай таарамжагүй байһые хараада абабал, энэмнай яһала амжалтатай байна.

Оренбургынхидай дүй дүршэлые эгээл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ шухала. Адууһа мал шахан таргалуулдаг иимэ талмайнуудые бии болголго жэшээтэ һайн байрануудые бариханаа дүрбэ дахин үнэгүй болоно. Областиин дүй дүршэл адууһа мал шахан таргалуулгые ашаг үрэ ехэтэй арга онолдо дары түргөөр орохо, промышленна технологи нэбтэрүүлхэ арга олгохо байна. Тиигээд байбал, энэ талаар гаргашалагдаһан мүнгэ зөөри 1—2 жэл соо харюулагдаха зэргэтэй.

Ажахынууд хоорондын хамжаае үргэдхэлгэ колхоз, совхозуудай экономикодо һайнаар нүлөөлдэг байна. Нёдондо жэл республикын томодхогдоһон предприятинууд 190 миллион түхэригэн ашаг олзо абаа һэн. Энээнэй зарим хубинь үйлэдбэриие саашадань үргэдхэлгэдэ һомологдоһон, пайщик ажахынуудта ехэнхи хубинь дамжуулагдаһан ... Энэ ушар эдэнэй экономикодо һайнаар нүлөөлөө.

Гэхэтэй хамта, ... байһан хэрэгтэ дутуу ... нууд тохёолдоно гээд ... хэрэгтэй. Республикын ... рим районуудта ажахы... хоорондын хэндээшье х... гүй, һанааһаа абгаһан ... хинүүд. эмхи зүр ... байгуулагдана. Фермэнү... иимэ нэгэдэлнүүд бари... хүрэхэ тэжээлээр хангал... нагүй, эдэнэй үйлэдбэри... хүсэн хангалтагүи удаан ашаглагдана. Эдэ ... дунданнуудые усадхаха ... жээнүүдые министерство аб... жа байнхай.

Түсэбтэ арбадахи табан жэл үйлэдбэриин ашаг ... ба хүдэлмэриин шанар дэ... шэлүүлгын табан жэл ... ёһотой. Эдэ зорилгонууд... зохид һайнаар шиидхэн... дэм, техникын туйлалтану... дые, хүтэлбэрилгын мүнөө... нэй арга онолые саг үргэл... нэбтэрүүлэн, КПСС-эй ... ган тогтоолые бэелүүлж... хүдөө ажахые манай эк... микын түрүү һалбаринууда... зэргэдэ гаргахын тула тар... шад, малшад бүхы ... элсүүлхэ байна.

(ТАСС)

Москва

Засагай дээдын зургаануудта

…АМ БАРИГШАДЫЕ ҺАЙНААР ХАНГАХА

Байгал-Амарай түмэр зам …баригшадай коммунальна …олон ажаһуудалай эрилтэ …нгаха талаар Хойто-Бай…лай аймагай Соведэй гүй…дхэхэ комитет, гэр бай…н болон коммунальна …ахын, хүн зоной ажаһуу…лай эрилтэ хангаха мини…стерствэнүүд, «Нижнеан…рсктрансстрой», «Запбам…роймеханизация» трест…үдэй ба «ГлавБАМтон…льстрой» управлениин …ллективүүд нилээд хүдэл…ри … гэжэ Буряадай …ССР-эй Министрнүүдэй …вет һаяхан абаһан тог…ол соогоо тэмдэглэбэ.

…1975 оной болон энэ жэ… 4 һарын туршада рес…бликымнай харьяата газар …рэ хүдэлжэ байгаа барил…шадта 31,1 мянган дүр…лжэн метр байрын гэр, 15 … хубсаһа хунар угааха …прачечна баригдаа. Мү… Северобайкальск болон …оджекит тосхонуудта …нно-прачечна комбина…д ба нэгэ халаанда … килограмм хубсаһа угаа… хатаажа гаргаха пра…нанууд баригдажа байна.

Нижнеангарск тосхондохи … хоёр халаанда, амарал… үдэргүйгөөр хүдэлнэ. … ондо энэ бани ехэ бол…охо, тэндэнь нэгэ ха…нда 250 килограмм хубсаһа хунар угаажа хатаадаг прачечна нээгдэхэ. Коммунальна предприятинуудай Баргажанай комбинадай прачечна 1975 ондо 30 тоннэ хубсаһа угаагаа. Түмэр зам баригшадые һайнаар хангахын тула тус комбинадай таһаг Баргажанай-Адагта нээгдээ.

Иишэ тиишээ ябажа байгаа барилгашадай амархын тула Нижнеангарскын болон Хурамхаанай гостиницануудта олон тоото хүнэй оро дэбисхэр бэлдэгдэнхэй. 1977 ондо 53 хүнэй байха шэнэ гостиница баригдаха.

1976 ондо Буряадай геологиин управлени Нижнеангарск тосхоной газар дорохи уһа шэнжэлжэ дүүргэхэ. Хойто-Байгалай болон Хурамхаанай аймагуудай хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинадууд ажалшадта туһаламжа хүргэлгөөе хоёр дахин ехэ болгоо. Тус комбинадуудта шэнэ, автомашинанууд, хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүд үгтөө. 1000 дүрбэлжэн метр талмайтай үйлэдбэриин шэнэ цех нээгдэхэ.

Гэхэтэй хамта, барилгашадые коммунальна болон гэр байрын талаар, тэдэнэй ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэрэгтэ горитойхон дутагдалнууд үзэгдэнэ гэжэ Министрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ. Шэнээр бии болоһон һуурин тосхонуудта хүнэй байха байра дуталдана, байрын гэр бариха 1976 оной 4 һарын түсэб миил 17,1 процент дүүргэгдээ. Бани, прачечна удаанаар баригдана, мүнөө хоёр аймагта байгаашадынь барилгашадые гүйсэд хангажа шаданагүй. Олонхи һуурин, тосхонуудта хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха комбинат үгы, ажалшадай захил абаха комплексно пунктнууд нээгдээгүй. Һуурин тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо, ариг сэбэр сахиха асуудалнууд удаанаар шиидхэгдэнэ.

БАМ баригшадай ажаһуудалай, коммунальна эрилтэ болон гэр байраар хангаха талаар бии байһан дутуу дунданууды дары усадхаха хэмжээ абахынь «Нижнеангарсктрансстрой», «ЗапБАМстроймеханизация» трестнүүдэй ба «БАМтоннельстрой» управлениин, хүүргэ барилгын 52 ба 53-дахи отрядуудай хүтэлбэрилэгшэдые, Гэр байрын болон коммунальна ажахын болон Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха министерствэнүүдые, Хойто-Байгалай аймагай Соведэй гүйсэдкомые республикын Министрнүүдэй Совет уялгалба.

ГҮРЭНЭЙ ЗӨӨРИ ГАМНАХА ХЭРЭГТЭЙ

…нитын зөөри манай гү…и экономическа үндэһэ …и мүн. Тэрэнэй урган … бүри Эхэ оромнай … хүсэ шадалтай бо… ажалша арад зомнай … айһ, баян дэлгэр бай… болоно. Тиимэһээ хүн … нийтын зөөридэ гам…ар хандаха, тэрэниие …адхан хүгжөөхын тула …дохо хэрэгтэй.

…арин тиихэдэ зарим пред…ли, организаци, ажахы … эмхи зургаануудта гү… зөөридэ эзэн бусаар, …агүйгөөр хандаха ушар… дайралдана. Жэшээ «Бурятцелинстрой» …УПТК абаад үзэе.

…ндэ гүрэнэй зөөридэ һа…ар хандана, үринэ. Ган…втомашинануудай хэһэн …мэри буруугаар тэмдэг…ндэ, авто-ажахынуудта … мянган түхэриг үлүү … түлөө. Ерэһэн вагонуу… ашаае саг болзортонь …агүй дээрэһээ түмэр … хэдэн мянган түхэри… лада унаа.

…ТК-гаи начальник Г. Г. …енко, ахамад инженер … Зорин, ахамад бухгал… С. Лысенко гүрэнэй … найдамтай хүнүүдтэ …аха, харюусалгатай хү…рилэгшэдэй ажал хү… шалгаха, хинаха та…зохихо хэмжээ абана… Тэрэнһээ боложо зарим … гартаншуул» гүрэнэй зөөри үриһэн, тараапан байна.

Тус управленидэ складые даагшаар Всеволодова гэгшэ хүдэлөө юм. Тиихэдэ тэрэ 4.940 түхэригэй нийтын зөөри дутаагаа, 4.696 түхэригэй вагон үгы болгожорхёо. Управлениин хүтэлбэрилэгшэдэй Всеволодовагай ажал хүдэлмэри ходо шалгажа, хинажа байгаа һаань, иимэ юумэн болохогүй байгаа.

Нийтын зөөри сахиха талаар горпромторгдо зарим хэмжээн абтабашье, үнөөл нилээд дутагдалнууд үзэгдэнэ. 1975 ондо эндэ эд бараа, үнэтэ материалнуудые үрихэ, дутааха ушарнууд 1974 ононхиһоо олошороо. Тэрэнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, горпромторгын хүтэлбэрилэгшэдэй, бухгалтериин болон шалгалта-хиналтын аппарадай зүгһөө нийтын зөөри сахиха талаар бодото хэмжээн абтанагүй, шалгалта үсөөнөөр, муу шанартайгаар хэгдэнэ.

1975 оной март һарада нэгэдэхи магазинай галантерейн таһагта (даагшань Авилова) шалгалта болоо юм. Тэрэнь тон харюусалгагүйгөөр, ханша хэрэгээр хэгдээ. Таһагта байһан дутуу дунданууд, алдуу эндүүнүүд элирүүлэгдээгүй үлэшөө. 1975 оной июнь һарада дахин шалгалтын болоходо 1.308 түхэриг дутаһан юм. Үнгэрөөшэ жэлэй апрель һарада тус магазинай гуталай таһагта (даагшань Бровкина) шалгалта хэгдээ. Тиихэдэ 3 008 түхэриг дутаа һэн. Шалгалта хэһэн комиссиин түрүүлэгшэ товаровед Широких наймаалагшадта тэрэниинь түлүүлээд, дуталдапан мүнгыень харуулангүй нюужархёо. 1975 оной август һарада шэнээр шалгалтын болоходо 1996 түхэриг баһал дуташоо.

Горпромторгын зарим эмхи зургаанууд эд бараа, эдеэ хоол гутаана, элдэб янхын яла сэхээр түлэнэ. Ганса үнгэрөөшэ 1975 ондо тэдэнэр 11 мянган түхэригэй яла түлэһэн байна. Хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри дутагдалтайгаар ябуулагдана, гүрэнэй зөөри сахиха хэрэгтэ олониитэ һулаар хабаадуулагдана.

Гүрэнэй зөөри үриһэн, дутааһан хүнүүд зэмдэ оруулагданагүй, тэдэниие нэгэ ажалһаань гаргаад, нүгөөдэдэнь — баһал материальна харюусалгатай тушаалда табина. Нэгэдэхи магазинай галантерейн таһагые даагша Авилова «Юбилейный» универмагта тиимэ тушаалда табигдаа, мүн энэл магазинай таһагые даагша Бровкина «Подарки» магазинда хүдэлхэ болоо

Д. БУДАЕВ,
Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой прокурор.

Улаан-Үдэ хотын … 3-дахи поликлиникые даагша Любовь Иннокентьевна Алексеева эдир үетэнэй элүүр … хамгаалха хэрэгтэ габьлатай байһанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Малшадаа гомдохоохогүйбди

Манай Түгнын хүдөөгэй больница 25 хүниие оруулжа эмшэлхэ оротой, тэрэнэй мэдэлдэ 6 фельдшерскэ пункт, 2 ясли байдаг. Бүхыдөө 2 врач, медицинскэ дунда мэргэжэлтэй 14 хүдэлмэрилэгшэд, 9 санитарка хүдэлнэ. Бидэнэр «Эрдэм», «Одон» болон Сутайн совхозуудай ажалшадые хангадагбди.

Больницадамнай хүнэй ямаршье үбшэ эмшэлхэ түхеэрэлгэ бии юм. Шэнэ түхеэрэлгэ абажа тодхохэдомнай ажахынууд туһална. Баһал тэдэнэй туһаламжаар больница, фельдшерскэ пунктнүүдээ, байрынгаа гэрнүүдые заһанабди, түлеэ залһаяа бэлдэжэ асарнабди.

Гурбан ажахымнай һүнэй 5 фермэтэй, хониной 87 отаратай, хэдэн арбаад гүүртэтэй. Тэндэһээ хэн мандa ерэжэ бэеэ үзүүлжэ, эмшэлүүлнэб гэжэ хүлеэжэ пуудаггүйбди. Эртэнһээ хаагууе ябаха график табяад, долоон хоногто хоёр дахин малшадта ошодогбди. Тиихэдээ нэгэ нэгээрээ бэшэ, харин олосроо гараад, зарим нэгэмнай хүниие үзэдэг, нүгөөдүүлынь эмшэлдэг, бэшэниинь хөөрэлдөө үнгэргэдэг, санбюллетень гаргадаг. Малшадта больницынгаа хүнгэн автомашинаар гарадагбди.

Фермэ, гүүртэ, отара бүхэндэ эм домой, хүнэй үбдэхэдэ хэрэгтэй болодог бэшэшье хэрэгсэлнүүдэй аптечкэнүүд бии. Тэрэниинь бидэ ходо шалгажа, дутуу юумынь нэмэжэ байдагбди. Тэндэ үшөө санитарна дэбтэрнүүд хэгдэнхэй. Өөрынгөө панамжа, дурадхалнуудые тэрээн соонь бэшэдэг гээшэбди.

Графигай ёһоор ходо ябажа, малшадай бэе үзэжэ, эртэнһээ хэмжээ абадаг болоһоорнай тэдэнэй үбдэхэ ушар үсөөрөө. Һүүлэй үедэ малай байрын, малшадай һуудаг гэрнүүдэй, мал ажалай продукци абаха, хадагалха газарай санитарна байдал нилээд һайжараа. Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ариг сэбэр хаа-яагүй сахиха талаар ехээр оролдолго гаргана

Хүдөө ажахын шухала хүдэлмэриин урда тээ совхо…удай … хүдэлмэришэдэй бэе үзэдэгбди. Бэеын муудахаа ябаһан хүниие олоо һаа, эртээнһээ эмшэлдэгбди. Илангаяа хони хайшалалгын урда тээ ехэ юумэн хэгдэнэ Хони хайшалалгада ябаха хүн эртээнһээ тусхай тарилга хүүлэдэг.

Хони хайшалалгын үедэ больницын хүдэлмэрилэгшэд тусхай графигаар хайшалалгын пункт дээрэ дежурладаг. Багатай болохо эхэнэрнүүдые, наһаа гүйсөөгүй үхибүүдые хони хайшалалгын хүдэлмэридэ табидаггүйбди.

Мүнөө манай ажахынуудай малшад зунайнгаа байрада гаранхай. Больницымнай хүдэлмэрилэгшэд тэндэ ходо ошожо, бэеыень үзэжэ, эмшэлжэ, ажал хүдэлмэридэнь туһалжа байха. Совхозоймнай малшад медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтөө гомдохогүйл байха

А. ЛИ,
Мухар Шэбэрэй аймагай Түгнын участогай больницын ахамад врач.

ТАНИИЕ ямараар ХАНГАНАБ

НОВОСИБИРСКЫН ҺОНИН

БАМ-ай БАРИЛГАДА

Арбан гурбан жэлэй саада гээ «Сибстроймеханизация» гэжэ техническэ һургуули Новосибирскдэ бии болгогдоһон юм. Тэрэ гэпэнһээ хойшо экскаваторай машинистнүүдые эндэ бэлдэнэ. Иимэ мэргэжэлтэй болоһон хүнүүд Сибириин, Алас-Дурна зүгэй ба БАМ-ай барилганууд дээрэ хүдэлхэеэ эльгээгдэнэ.

Энээнһээ түрүүндээ гол түлэб 1—2-дохи классай жолоошодые бэлдэдэг байһан һаа, мүнөө автокранай ба экскаваторай машинистнүүдые, газоэлектро-гагнууршадые, 3-дахи классай жолоошодые бэлдэнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 700 хүниие эдэ мэргэжэлдэ һургаха даабаритай байһан. Арбадахи табан жэлэй агууехэ барилганууд дээрэ хүдэлхэ дуратайшуул олон байжа, 1032 хүн һуража гараба.

«Сибстроймеханизация» һургуули һүүлэй үеын техническэ шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр, механизм, агрегат болон элдэб түхэлэй машинануудаар хүсэд хангагданхай.

1975 ондо залуу мэргэжэлтэдые һайнаар һургаһанайнгаа түлөө «Сибстроймеханизациин» олохон хүдэлмэрилэгшэд Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэй шанда хүртэһэн байна

Эрхим мэргэжэлтэдые һургаһанайнь түлөө Сибириин, Алас-Дурна зүгэй болон БАМ-ай барилганууд дээрэһээ магтаалай бэшэгүүд «Сибстроймеханизациин» хүдэлмэришэдтэ ходо ерэжэ байдаг.

ОТРЯДУУД БЭЛДЭЖЭ ЭХИЛБЭ

Новосибирскын институдуудай студентнүүд зунайнгаа амаралтын үедэ барилганууд дээрэ хүдэлхэнь. Найма мянга шахуу студентнэр Эхэ оронойнгоо ехэ ехэ барилгануудта ошохо, отрядууд мүнөө бүрилдхэгдэжэ эхилэнхэй.

Областиин студентнүүдэй барилгын организаци арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ областиь дотороо 11 миллион түхэригэй элдэб барилгануудые бодхоохо гэжэ хараалланхай. Үшөө тиихэдэ Новосибирскын студентнүүд Сахалинда, Алтайн хизаарта, мүн БАМ дээрэ хүдэлхэ юм. Отрядуудынь «Энергия», «Связь», «Мелиоратор», «Медик» ба «Торговля» гэһэн нэрэтэйнүүд байха.

«СИБГИПРОТРАНСЫН» ТУГ ДЭЭРЭ—ОРДЕН

Новосибирскын «Сибгипротранс» гэһэн проектно-шэнжэлэлгын институдай коллективтэ һаяхан «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орден барюулагдаба. Юһэдэхи табан жэлдэ эрхим һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө тус институдай коллектив гүрэн түрын энэ үндэр шагналда хүртөө.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада энэ институдай зохеоһон проектээр Баруун Сибирьтэ 300 километр утатай түмэр зам баригдаһан байха юм. Мүн лэ бии байһан түмэр замай хажуугаар 800 километр булад харгы нэмэгдэжэ табигдаа. БАМ-ай барилгын хүшэр участогуудай нэгэн болохо Байгалай шэлэ Чары хоёрон хоорондо баригдаха түмэр замай техническэ проектые болзорһоонь урид зохёожо тушааһан байна.

«Сибгипротранс» институдай коллективэй зохёолон проектээр мүнөө Байгал-Амарай түмэр замай хэдэ хэдэн участогууд дээрэ барилга хэгдэжэ эхилээ.

Г. БАДМАЕВ.

ЛАТВИЙСКА ССР. Рига хотын «Ригас мануфактура» нэгэдэл энэ жэлэй эхинһээ хойшо Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн хоёр миллион гаран метр бүд худалдан абагшадта эльгээгээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн «Югла» гэһэн бүд олоной һайшаагдаһан хай. Зүүн гарһаа ахалагша уран зураашан С. Соколова, уран зураашад Е. Струве, Г. Абеле.

ТАСС-ай фотохроника.

СОФИ

НРБ-гэй АРАДАЙ СУГЛААНАЙ СЕССИ

ТАСС

НРБ-гэй долоодохи зарлалай Арадай суглаанай нэгэдэхи сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живковэй дурадхалаар депутадууд Болгариин Гүрэнэй Соведэй бүридэлые һунгаа НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. Тодоровой дурадхаһан Министрнүүдэй Соведэй бүридэл баталагдаһан байна.

Гүрэнэй Соведэй ба правительствын политика тухай Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Т. Живковэй, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ С. Тодоровой Арадай суглаанда эльгээһэн бэшэг сессии дээрэ уншагдаа. Гүрэнэй Совет, НРБ-гэй правительство залан сэхэ, эб найрамдалта, интернационалис гадаадын политика бэелүүлхэ юм гэжэ бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ. СССР-тэй НРБ-гэй харилсаа холбоогоо али бүхы талаарнь бэхижүүлгэ Болгариин национальна бэеэ даһан байдалай, нийгын экономическа хүгжэлтын үндэһэ һуури болохо юм. СЭВ-тэ ба Варшавска договорто хабаатан оронуудтай политическэ, экономическа, соёлой ба бусад харилсаа холбоогоо саашадань гүнзэгырүүлхын тула, соц…лис хани нэгэдэлтэ оронуудай һалбаран хүгжэхын тула Болгари ехэ оролдолго гаргаха байна.

Уласхоорондын байдалай ленинскэ гол ёһонууд Болгариин Арадай Республикын гадаадын политикын хүтэлбэрилхы эхин саашадаашье байха юм гээд бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

ВАШИНГТОН

Сагаан байшангай мэдээсэл

ТАСС

США-һаа Ливанда байдаг элшэн сайд Ф. Мелой, посольствын экономическа советник Р. Уоринг июниин 16-да Бейрудтэ хулгайлагдашаһан байна гээд Сагаан байшангай түлөөлэгшэ мэдээсэбэ.

Американ элшэн сайд, экономическа советник алуулшаһан байгаа гээд Сагаан байшангай түлөөлэгшэ үдэшэ орой мэдээсэһэн байна.

ВАШИНГТОН

АМЕРИКАН ЭЛШЭН САЙДАЙ ЛИВАНДА АЛУУЛҺАН ТУШАА

ТАСС

США-һаа Ливанда байдаг элшэн сайд Ф. Мелой, посольствын экономическа советник Уоринг, мүн эдэнэй харуулшан-жолоошон июниин 16-да Бейрудтэ хорото муухайгаар алуулба гээд президент Дж. Форд мэдээсээ Ливандахи мүнөөнэй байдалые зүбшэн хэлсэхын тула хоёр дипломат Ливанай президент И. Саркистай уулзахаяа ошожо ябаа гээд Дж. Форд саашадаа хэлэбэ.

Алаһан хүнүүдые элирүүлжэ, эдэниие гэмнэхын тула энэ районохи бүхы правительствануудтай, Ливанай хүтэлбэрилэгшэдтэй холбоо тогтоожо хөөрэлдэхыень США-гай гүрэнэй секретарьта даалгагдаба гэжэ Дж. Форд мэдүүлээ. Энэ районда США-гай бэелүүлдэг политикын зорилгонууд хубилгагдахагүй; энэ районохи байдалые гуримшуулгануудһаа США-е нимэ харата ябуулгануудаар ондоо тээшэнь хадууруулхагүй юм гэжэ Дж. Форд үгынгөө түгэсхэлдэ хэлэбэ.

ПЕКИН

ПЕКИНҺЭЭ МЭДЭЭСЭНЭ

ТАСС

Хитадай правительствын түлөөлэгшын мэдүүлгэдэ үндэһэлэн, баруунай информационно агентствэнүүдэй түлөөлэгшэд мэдээсэл эндэ тараагаа. Мао Цзэ-дуниие гадаадын айлшадтай саашадаа уулзуулхагүй гэһэн шиидхэбэри КПК-гай ЦК абаба гээд энэ … дотор хэлэгдэнэ. Мадагаскарай президент Рацирагые аэродром дээрэ үдэшэлгын үедэ Хитадай тусхай түлөөлэгшэ нимэ мэдээсэл хэһэн байгаа. Хараалагдаһан программын ёһоор, Мадагаскарай президент Мао Цзэ-дунтай хөөрэлдэхэ ёһотой аад, уулзажа шадабагүй.

Мао Цзэ-дунай бэень түлюур муу. Тиимэһээ Хитадай засаг захиргаан нимэ шиидхэбэри абаа ха гээд эндэ байһан гадаадын корреспондентнүүд хэлсэнэ. Һүүлэй үедэ Мао Цзэ-дун гадаадаһаа ерэһэн хүнүүдтэй оройдоол 10—15 минута соо уулзадаг байгаа. Мао ехэл үтэлжэ, хүлөөшье тагахань хүндэ болоо гээд гэмдэглэгдэнэ.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, Мао Цзэ-дун үбшэн үлбэр байна гэжэ һаяхан Пекиндэ ошожо ерэһэн Пакистанай премьер министр Бхуттын хэлэһэн үгэнүүдые корреспондентнүүд дурдана.

ВАШИНГТОН

ИЗРАИЛИИЕ ДЭМЖЭНЭ

ТАСС

Гадаадын гүрэнүүдтэ сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ тухай хуулиин проектые американ конгрессэй сенат һайшааба. Хуулиин проектээр хараалагдаһан 6,7 миллиард доллароой 4 миллиардынь Тель-Авивай сэрэгэй экономическа эрилтэнүүдые хангалгада зорюулагдаха байна.

Тиигэжэ сионис хархис хүсэнүүдые Холбоото Штадуудай үргэнөөр дэмжэдэг байһыень элирхэйлэн гэршэлбэ гээд шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

Хилын саанаһаа

• телефон • телеграф • радио

…АГВАЙ. Стресснэ… …хилхы захиргаан хо… …н жэл соо хүн зоной … эрхэнүүдые бүдүү… хазагайруулжа, хүн … нэгжэжэ, мүшхэн …, хашажа хаажа … Түрүү үзэлтэй хэб… органуудай хүдэлмэрние болюулна, профсоюзуудые харшална.

Парагвайн арад зондо зүрюу харша политика ороной экономикые доройтуулан унагаагаа. Энээнһээ боложо, хүдэлмэригүйшүүл улам олошорно. Парагвайн арад зон үгытэй ядуу, үлэсхэлэн хооһон байдалтай. Ажалшадай олонхинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдэлмэригүйшүүлэй бүлэнэр гэр байрагүй.

Пренса Латина—ТАСС-ай фото.

ПРАГА

КПЧ-гэй ЦК-гай пленум

ТАСС

КПЧ-гэй ЦК гай пленум хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Энэ жэлдэ болохо арадай засагай зургаануудые һунгаха бүгэдэ нийтын һунгалтада бэлэдхэлэй асуудалнуудые, мүн партиин гэшүүдэй эрдэм мэдэсэ саашадань дээшэлүүлхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэн байна.

КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак пленум дээрэ үгэ хэлээ. КПЧ-гэй XV съездын шиидхэбэринүүдые бүхы парти бүрин һайшаагаа гээд тэрэ хэлэбэ. Оронойомнай ажалшад эдэ шиидхэбэринүүдые эдэбхитэйгээр дэмжэжэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. XV съездын хараалһан программа бүхы Национальна фронтын программа болонхой.

Арадай засагай зургаануудые һунгаха һунгалтада бэлдэлгэ тухай Г. Гусак тогтожо хэлэхэдээ, энэ ушар партиин XV съездын һүүлээр орон доторой политическэ эгээл ехэ үйлэ, хэрэг болохо байна гэжэ мэдүүлбэ. Арадай засагай шэнээр һунгагдаһан зургаануудай бүридэл тон тааруу байха аабза гэжэ бидэ хүлеэнэбди.

Партиин XV съездын шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр партиин гэшүүдэй эрдэм мэдэсэ эрид дээшэлүүлхэ зорилгонуудта Г. Гусак гол анхаралаа хандуулаа. Партийна организацинуудаа, зарим гэшүүдэй эдэбхи дээшэлүүлхэ, коммунистнуудай залуу үетэндэ онсо анхаралаа хандуулха шухала гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Энэ хадаа манай саг үргэлжын, түбхын түрүүнэй зорилго болоно.

НЬЮ-ЙОРК

Нью-Йоркдо „Эб найрамдалай үдэрнүүд" үнгэргэгдэнэ

ТАСС

Нью-Йорк хотын хүн зоной олоороо ябадаг үйлсэ гудамжануудта столнууд табигдажа. «Стокгольмын шэнэ уряада гараа табигты» гэһэн бэшэгтэй уряанууд зоной анхарал татана. Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хураахын түлөө Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряа доро гар табилгые суглуулгада зорюулагдаһан «Эб найрамдалай үдэрнүүд» США-гай энэ ехэ хотодо үнгэргэгдэжэ байна.

Олон американецууд столон хажууда тогтожо, уряагай текстые уншаад, гараа табина. Эб найрамдалай түлөө, шэнэ дайнай аюул сарахын түлөө тэмсэлдэ уряаһан Эб найрамдалан Бүхэдэлхэйн Соведэй уряае һайн ойлгожо байһанаа наһатай зон, залуушуул, сагаан наратай хүнүүд, негрнүүд пуэрторикынхид — Нью Йоркын бүхы хүн зон мэдүүлнэ. Энэ уряа эдэнэй хүсэл эрмэлзэлдэ, һанал бодолдо таарана бшуу.

ПАРИЖ

Ж. Сованьяргын хэлэһэн үгэ

ТАСС

Гадаадын хэрэгүүдэй министр Ж. Сованьярг Францын парламентын сенат дээрэ гадаадын политика тухай мэдүүлгэ хэбэ. Ядерна ооу зэбсэгүүдэй улам ехээр оүтээгдэжэ байһан манай зуун жэлдэ шахардуу байдал пуларуулгаһаа, зүүн Европын ба баруун оронуудай хоорондо хөөрэлдөөнүүдые хэлгэһээ ондоо юумэн байхагүй гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Энэ талаар Франци ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргахаар шиидэнхэй.

Франко совет харилсаан хадаа Францын бэелүүлдэг политикын гол асуудалнуудай нэгэниинь байһан зандаа гээд министр тэмдэглээ. Франко совет декларацида гар табигдаһаар арбан жэлэй ойе хэды хоноод баяр жабхалангайгаар тэмдэглэхээ байнабди. Генерал де Голль хөөрэлдөөнүүдые хэлгэдэ эхи табяа һэн. Европодохи бусад социалис оронуудтай Франци харилсаа холбоо… юм гэжэ Ж. Сованьярг … мэбэ

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нийтэ Европын зүблөөнэй түгэсхэлэй Актын бүхы гол ёһонуудые бэелүүлхын түлөө Франци саашадаашье тэмсэхэ юм гээд гадаадын хэрэгүүдэй министр мэдүүлээ. Шахардуу байдал һуларуулсын политика бэелүүлһэнэй ашаар Европо тогтууритай һайн байдалтай зоно болгогдоо. Бусад түбинүүдтэхи шахардуу байдалые һуларуулха шухала гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Удаань сэрэгэй асуудалнууд тухай тогтожо хэлээ. Франци НАТО-гай сэрэгэй эмхиһээ арбан жэлэй урда тээ гараа һэн. Тэрээндэ тэхэрип бусахагүй юм гэжэ Ж. Сованьярг мэдүүлһэн байна.

…дэ хөөрэлдөөнүүд болоно

ТАСС

Европодохи зэбсэг…нүүд болон буу зэб… хороохо тухай хөө… … хабаадагша… … пленарна засе…дэ болобо. Польшын Республикын … толгойлогшо С. Даб… … үгэ хэ…

…эхи хөөрэлдөөнүүд…алта туйлаха хэрэгтэ социалис гүрэнүүд хубитаяа ехээр оруулна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ. Һаяхан болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Совет делегациин толгойлогшын ГДР-эй, ПНР-эй, СССР-эй, ЧССР-эй үмэнһөө оруулһан шэнэ шухала нэмэлтэнүүд энээниие элирхэйлэн гэршэлнэ.

Социалис гүрэнүүдэй хараа бодол хөөрэлдөөнүүдые ашаг үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ таарамжатай байдал хангажа, саашадаа бүтэмжэтэй һайнаар үргэлжэлүүлэгдэхэ арга олгоно,—гээд С. Даброва тэмдэглэбэ.

Европодохи шахардуу байдал һуларуулгада Баруун Европын гүрэнүүдэй хубигаяа оруулхаар бэлэн байлгаһаа саашанхи амжалта нэн түрүүн дулдыдаха байна гээд ПНР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ УНШАГТЫ:
- Эдиршүүлэй хүмүүжэл тухай.
- *Аман зохёолой абдарһаа.*
- Будамшуугай бэшэг.

БААТАРНУУДАЙ МҮРӨӨР

СЭРЭГЭЙ-ПАТРИОТИЧЕСКА хүмүүжүүлгын үүргые юунтэй жэшэхээр бэ? Тэрэнэй үүргэ угаа ехэ. Би энэ һайхан хэрэгтэ наһанайнгаа 30 гаран жэлые зорюулаа хүм. Һургуулида багшалхадаа, нютагайнгаа баатар хүбүүдэй нэрэ солодо ходол анхарал хандуулдаг һэм.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай дүүрэһээр гушан жэл болобо. «Эрдэни шулуун элэхэ бүрөө үнгэ ородог» гэһэншүү. Эхэ оронойнгоо түлөө, түрэл арадайнгаа үнэн хэрэгэй мандахын түлөө ами наһаяа үгэгшэдэй алдарта габьяа саг жэлэй үнгэрхэ тума баларнагүй, харин бүри эли тодо болоно бэшэ гү? Дайнда унаһан танигдаагүй хүбүү нэйшье дүрэ зураг харахадаа, досоошни энхэрэл түрэжэ, тэрэ хүбүүн өөрыншни эгээл дүтын хүн шэнгеэр һанагдаха.

Гэбэшье дайнай хойно түрэһэн хүнүүд бидэнэй үеынхидтэл бэшэ гээ һаам, наһатайшуулай заншалаар гэмэржэ байһан мэтэ болохоб гү? Үгы, би эдиршүүлые бишыхашье зэмэлнэ бэшэб. Амгалан үедэ, сэлмэг һайхан огторгой доро, баян дэлгэр сагта түрэһэндөө бидэнэй үхибүүд, ашанар, зээнэрнай гэмтэй бэшэ!

Зүгөөр үбгэн абанарайнгаа, эхэ, эсэгынгээ аша габьяае тэдэнэр сэгнэхэ уялгатай. Зарим даа тэрэ уялгаяа мартажа болохо. Тэрэниинь һануулха, ахамад үетэнэй габьяа солые ходо һанажа, сэдьхэлдээ тахижа ябадагаар хүмүүжүүлхэ гээшэ өөһэдымнай нангин уялга. Хүүгэдээ һайхан сэдьхэлтэйгээр бидэнэй хүмүүжүүлээгүй һаа, хэн хүмүүжүүлхэб?

1962 ОНДО ҺЭН ХА. Баргажанай аймагай Читканай һургуулида хүдэлжэ байхадаа. А. Бальбуров Д. Хилтухин хоёрой бэшэһэн «Амиды ябахые захирнаб» гэһэн баримтата повесть 4-дэхи классай һурагшадтаи уншаа бэлэйбди. Үхибүүд ехээр һонирхоо һэн. Илангаяа бригадын командир Гуржап Ванюшкеевич Очиров манай нютагай хүн байгаа гэжэ мэдэн гэхэдээ, эдиршүүл ятараа баясаа, омогорхоо гээшэ һэм!

Үхибүүдтээ хэлсээд, 3-дахи партизанска бригадын комиссар ябаһан Н. И. Четвериков, тагнуулшан байһан О. И. Морская гэгшэдэй нэрэ дээрэ хоёр открытка бэшээ һэмди. Зүгөөр адресыень мэдэхэгүй байһан тула «Смоленск хото, КПСС-эй обком» гээд ябуулаа бэлэйбди.

Харюу хүлеэжэ, үхибүүд нилээн сэдьхэлээ долгисуулаа. Гэнтэ Четвериков Морская хоерһоо бэшэг хүрэжэ ерэбэл даа! Манай нютагай хүнтэй хамта дайсадые сохиһон партизануудай бодото гараар бэшэгдэһэн бэшэг абахадаа, шабинарни яагараа баярлаа гэжэ һананат!

Хорёод жэл үнгэрһэн хойно аяар холын Сибирьтэ комбриг Очировай нютагта 3-дахи партизанска бригадын дайшалхы хэрэгүүд тухай мэдэнэ гэжэ дуулахадаа, угаа ехээр урмашаһан тухай даа дайшалхы партизанууд бэшээ һэн.

Тиигэһээр бусад партизан нүхэдэй адресууд мандамэдэгдээ. Штабай начальник ябаһан В. С. Дубленных (ном соо Уральский гэжэ ороһон), комиссар Чернышев, 3-дахи бригадын партийна эхин организациин секретарь Г. П. Романов, тагнуулшад Серафима Кнюхинова, И. С. Фадеева, эмшэн К. Н. Карпова болон бусад бэшэгтэмнай түргөөр харюу эльгээгээ. Тэдэнэр Эхэ оронойманай олон ондоо хотонуудта ажаһуудаг.

1964 ондо 17 партизантай бэшэг бэшэлсэдэг болоод байгаабди. 17 партизанай дүрэ зурагуудай стенд хээд, фото-буулгабари хүүлэһэн бэеэрээ бултандань нэгэ нэгээр эльгээгээ һэмди. Гадна Смоленск хотын музейдэ, Пржевальское һууринда, Москвадахи Обороны министерствэдэ нэгэ-нэгэ буулгабари эльгээгээбди. Тиихэдээ 17 партизанай адрес заагаад, Смоленщинын партизануудай уулзалга эмхидхэхые гуиһан байгаабди. Тиигэжэ Смоленщинын партизануудай 1-дэхи слет үнгэргэхэ штаб 1965 ондо бии болгогдоо бэлэй.

1-дэхи СЛЁДТО хабаадаха уряал абаад, Д. Хилтухин, Очировай һамган — Ольга Даниловна, би—эдэ гурбан Смоленскэ областиин Демидовскэ районой Пржевальское гэжэ һуурин ошоо һэмди. Слёдто «Батя» гэжэ нэгэдэлэй 600 партизан суглараа һэн. Тэрэ уулзалга гоёор лэ үнгэрөө даа.

Слёдой һүүлээр гурбан үдэрэй туршада 3-дахи партизанска бригадын дайшалхы замаар аяншалаабди. Уулзалганууд болоо һэн бээз. Г. В. Очировые партизан нэрээрнь Осипович гэжэ булта нэрлэжэ, тэрээн тухай һонин юумэнүүдые дайшалхы нүхэдынь хөөрөө.

Зүб даа. Баатарнуудай хэрэг хэзээдэшье мүнхэ байха. Би мүнөө Баргажанай Адагай һургуулиин хизаар ороноо шэнжэлгын музейн методистби. «Амиды ябахые захирнам» гэжэ номой геройнуудай мүрөөр мүшхэһэн зандааб. Тэрэ һайхан хэрэгтэ эдиршүүлые олоор хабаадуулнаб.

1975 ондо бидэнийе Пржевальское хотодо зарлагдаһан 2-дохи слёдто уряа. Арбан жэл соо хубилалта ехээр болоо даа. Байрын олон гэр, санатори, ородой мэдээжэ аяншалагша Пржевальскиин (түрэһэн нютагынь ха юм!) нэрэмжэтэ музейн байшан баригдаа.

Сапшо гэжэ нуурай хажууда добуун дээрэ партизануудта зорюулагдаһан мантан томо хүшөө бодхоогдохо гэжэ слёдто ерэгшэдтэ дуулгагдаа һэн. 12 метр үндэр хүшөө улаан зэдээр бүтээгдэбэ, түүдэгэй дүлэн шэнгеэр харагдаха. Үдэр наранай гэрэлдэ толорхо. Харин һүни тэрэнние элдэб үнгын зайн гал дороһоонь гэрэлтүүлхэ юм...

БААТАР СЭРЭГШЭДЭЙ алдарта габьяа үеын үедэ мүнхэ байха гэжэ бидэ этигэнэбди. Энэ этигэлэйнгээ мандахын тула бидэнэр хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулнабди. Нютаг бүхэнһөө хэдэн арбаад, зуугаад хүнүүд дайнда мордоод, заримаиинь хари газарта нойрсоно. Тэдэнэй нэрые элирүүлжэ, тэдэнэй габьяае мүнхэлхэ гээшэ бидэнэй уялга. Бэдэрэе, нүхэд, бэдэрэе. Дайнай баатарнуудай нэрэнүүдые элирүүлэе. Энэ нангин хэрэгтэ үхибүүд хабаадахадаа, сэдьхэл зүрхэндэнь һайхан мэдэрэл мүндэлжэ, тэдэнэр Эхэ орондоо улам дуратай болохо бшуу.

И. МАЛЫГИНА,
Баргажанай Адагай дунда һургуулиин музейн методист.

Хуудам талаар
мушхаһан
Худан голойнгоо эрьеэр
Сэлгеэ һэрюухэн
һэбшээндэ
Сэнгэжэ ябахада урматай.
Хабсагай дээрэ гараад,
Харажал байхада гоёл
даа.

Аглаг һайхан нютагни —
Альган дээрэ мэтэл даа.
Һарабшалан шэртэхэдэ,
Һаруул уужам дайдамни
Зэнхыжэ харагдана,
Зэрэлгээтэн долгилно.
Нажарай ирагуу сагта
Наадан гүйһэн һэбшээхэн
Эрхэлүүлһэн мэтэ
уриханаар·
Эльбээд үһыеш абахал
даа.

Хонгор тэнюун нютагтаа
Хонгёо дуугаа татажа,
Айдар олон нүхэд соо
Ажаллахада урматан.

Д. НИМАЕВАЙ
фотоэтюд.

Агын буряадай национальна округой Могойтын районой томо ажахынуудай нэгэн болохо «Коммунизм» колхозой байгуулагдаһаар 50 жэл болобо. Энэ үдэрнүүдтэ Ушарбай нютагта ажахын оин баяр тэмдэглэгдэжэ байна. Буряадай ахамад зохёолшо Бавасан Абидуев Ага нютагта «Хамтын ажалшан» газетын редактор байхадаа «Коммунизм» колхозой 10 жэлэй ойдо зорюулан [illegible] шүлэгыень эндэ толилбобди.

Баваасан АБИДУЕВ

ЭХИШЭ

Могойтын сомоной «Коммунизм» колхозой арбан жэлэй ойдо.

Эхилээ һэмди тиихэдэ
Эршэ хүсөө зангидажа,
Захалаа һэмди тиихэдэ
Артель колхоз
байгуулжа
Хуушанай хатуу
байдалые
Задалжа захалаа һэмди,
Хамтын шэнэ ажахые
Зохёожо ороо һэмди.
Арбаад шахам айлнууд
Ажал хүсөө нэгэдхэн,
Ажаһуудалай
революцине
Аймагта түрүүлэн эхилээ
һэн.
Дайралдаһан «дабаанда»
Торонгүй дабан гаража,
Хүндэлдэһэн «мүрэндэ»
Тогтонгүй гаталан ябажа,
Кулак нюдарганай
үндэһэ
Хүрьһөөр таһалжа,
Баяд, ноёд, мүлжэгшэдэй
Буусые харлуулжа
Он бүри олошорһоор,
Жэл бүри хүгжэһөөр
Арбан наһа наһалжа,
Арбан найр найрлаба.
Атар үдхэн ногоондо
Адуу малаа бэлшээһэн,
Майла губи газарта
Мал һүрэгөө дүүргэһэн,
Тала уужам дайдые
Тарялангаар бүрхөөһэн
Оньһон ехэ
машинануудые
Багажа болгон бариһан,
Түмэр хүлэг
тракторнуудай
Хүсэ гарган жүдхүүлһэн,
Ударник габшагай сол[illegible]
Улам дээшэнь үргэһэн
Айлай эрхим айл
Арба наһатай артель
Дэбжэжэ, жаргажа бай[illegible]

1936 он.

Аман зохёолой абдарһаа

УРДАНАЙ ДУУНУУД

ХАХАСАЛГЫН ДУУН

Хадатайш байгаад хамхаранхаар,
Хайраар урдаһан һаа дээрэ һэн ха,
Хайратай байгаад хахасанхаар
Харалсаашгүй һаа дээрэ һэн ха.
Эрьетэй байгаад эмдэрэнхээр,
Элһээр урдаһан һаа дээрэ һэн ха,
Эжэлшээд байгаад хахасанхаар
Харалсаашгүй һаа дээрэ һэн ха.

АЛХАНА

Үндэр уула Алханамнай
Үнгын сэсэгэй хангалтай,
Үеын олон нүхэднай
Үндэр соло алдартай.
Алдартай уула Алханамнай
Ая гангын хангалтай
Айдархан олон нүхэднай
Ажалай соло алдартай.

Б. ДОНОНОВАГАЙ суглуулбариһаа.

Янгар — манай нохой.
Яһала хорёошо даа.
Ябаһан, ошоһон юумые
Яашье алдадаггүй.
Хүйтэн үбэл, намаршье
Хонин һүрэгөө
харууһалжа,
Ян-ян хусадаг
Янгар манай бэрхэ юм.
Агнахашье гээ һаа,
Ядалдахагүй Янгар.
Хэрмэ, булганда
Хэдышье хусаха.
Нажарай дулаан сагта
Нааданабди Янгартаяа.
Зунай зүлгэ дээрэ
Зугаахин хэбтэнэбди.

Ж. ШИРИПОВЭЙ
зураг.

ЮУНДЭ ИИГЭЖЭ ХЭЛЭДЭГБИБДИ?

«ХУТАГААР ЗАГАҺА ОТОЛХО»

Яруунын аймагай зүүн нютагуудта — ехэ нуурнуудай эрьеэр ажаһуудаг буряадуудай дунда «Хутагаар загаһа отолбо» гэһэн үгэ бии. Бэлэхэн юумэ тайлбарилхын гү, али бүтээхын тула айхабтар ехэ хүсэ гаргаһан хүнүүдые наадалан:

— Шанаһан загаһые хутагаар отолбо гүш? — гэдэг юм. Энэ үгүүлэл юунһээ удхатайб?

Нэгэтэ иимэ ушар болоһон юм гэхэ. Хэжэнгын Чисаана нютагһаа Яруунда ошоһон айлшадые хүндэлхэ гэжэ томонууд, тарган гэгшын ялааганa, алганануудые шанажа, табаг соо обоишотор хээд, гэрэй эзэн иигэжэ мэдүүлбэ ха:

— Бидэтнай хутагаар тулюур зомди даа. Айлшад, манаа хүлисэжэ, өөһэдынгөө хутагаар отолжо эдихэ болоо гээшэ гүт даа?..

Шанаһан мяха эдихэдээ хаанашье ябаа һаа, хутагаяа гаргадаг буряад ёһоор, айлшад бүһэдөө һуйбадаһан мүнгэн хуйһаа хутагануудаа һугалба һэн ха. Тиихэдэнь нютагай зон айлшадаа һайса хүндэлжэ, мордохо дээрэнь иимэ дуун бии болошоһон байгаа гэхэ:

Яруунымнай алгана,
ялааганын
Яһандань хахаад
чисаанаархин,
Мүлжэхэ барнха һанаатай
Мүнгэн хутагаяа гаргалай.

Тэрээнһээ хойшо «Шанаһан загаһа хутагаар отолбо» гэһэн үгэ бии боложо, нэмэлтэ удхатайгаар олоной дунда тараһан юм.

„ДАГАН ДУУРЯАБА"

Арад зон хэлэндээ гамтай, удха юу хээень баяжуулжал байдаг гээшэ ааб даа. Тиихэдээ хэлэ, бэшэгэй талаар ямаршье эрдэмгүй хүнүүд аад, алибаа үгын удха тухай гү, али ямар нэгэ үгүүлэл тушаа тон зүб ажаглалта хэдэг байха. Тэрээнэй гэршэ боломоор нэгэ иимэ үзэгдэл ажаглаһан байнаб.

Аша басаган Оюун хүгшэн эхэдээ иигэжэ дуулгаба:

— Алдарай эжы баабан хоёр архидаад хэрэлдээ гэлсэнэ.

— Хүүхэмни, юумэ хараагүй аад. юумэ мэдээгүй аад, хүнэй хэлэһээр даган дууряажа ябаха хэрэггүй юм шуу даа, — гэжэ хүгшэн эжынь ашадаа ухаа зааба. Аша басаганиинь анирггүй һууд гээд асууба:

— Хүгшэн эжы, даган дууряаха гэжэ юун бэ даа?

— Хотон соо нэгэ нохойн хусажа эхилхэлээр, ондоо нохойнууд дарьяа табилдашадаг бэшэ гү? Тэдэ нохонууд юумэ хараад хусана гээ гүш? Үгы ааб даа. Нохойн хусаа хада бидэшье хусая гэһэншүү болоно бшуу. Тэдэшни юушье хараагүй аад, нохойн абяа дуулаад хусаа хадаа даган дууряагаашад гээшэ. Зарим хүнүүдшье «Абарыт, түймэр шатаба» гэжэ һүхирөө лэа, юушье хараагүй аад, баһал тиигэжэ һүхирхэдөө болохо. Үгышье һаа, «урдуулан нохойн хусахада хойтуулайхи хусаба» гэдэг юм...

Үшөөшье олон үгын удхые хүгшэн тайлбарилжа үгөө һэн. Сэсэн тэрэ хүгшөөдэй шэнгеэр буряад хэлээ мэдэдэг, үгэ бүхэнэй удхые тайлбарилжа шададаг байха дуран хүрөө һэн.

Ц. ДОНДОГОЙ.

ОНТОХОН

НОХОЙ ШОНО ХОЁР

Хорёошо-Янгар нэрэтэй нэгэ нохой байһан юм гэхэ. Эзэниинь тэрэ нохойгоо малайнгаа хорёогой һаднагта уяад, дулаан балгааһа барижа үгэбэ. Тиигээд, садатарнь эдеэлүүлээд, уянһаа табижа малаа харуулдаг байгаа. Ходол уянда байхадаа, нохой хашаржа:

— Намһаа зоболонтой амнтан энэ дэлхэйдэ үгы,— гэжэ улидаг, гангинадаг байба.

Нэгэ үдэр ондоо айлай нохой ерээд, гэрэйнь газаагуур юумэ шэншэлжэ ябаба ха. Уяатан нохой тэрэнние харажархёод:

— Арил, тонило саашаа! Һаб-һаб!—гэжэ хусаба, хараaба. Зудхэжэ байжа хусахадань, хүзүүнэйнь бойлторго таһаршаба. Гэнтэ уянһаа мултарһан Хорёошо-Янгар хараажа байһан нохойгоошье мартажархёод, ойро байһан ой руу гүйжэ ябашаба. Ой соо нохой бухиндаагаа гарган гүйжэ-гүйжэ, нэгэ модоной һүүдэртэ хэбтэжэ амарба. Тэрэ үедэнь шонын хүбүүн Шонтоохой нохойн хажууда ерэжэ зогсоод:

— Түрэл түхэм нэгэн аад, манһаа таһаржа, хоёр хүлтэ хойбоной нүхэр болоһон хүйхэр, тэндээ ямар ябанаш? — гэжэ асууба. Тиигэжэ асуугаад, иигэжэ үгэлбэ:

— Намдашье талаар [illegible] руулжа. табан хоног [illegible] тагалсагтан юумэ дай[illegible] багүй. Табан хоногой [illegible] залгаагүй, хооһон гури[illegible]жа ябанам.

— Үү даа, бишни [illegible] бардам эдеэтэй, амар [illegible] байратай байдагби. Юу [illegible] табан хоногто хоолгүй [illegible]һон ябаха юм? Мүнөө [illegible]тай манайда ошолсо. [illegible]даш эдихэ юумэ байха. [illegible]тай бай. Бэлэн халуун [illegible] дээрэ дулаахан байра [illegible]һа амар байхада юун [illegible] бэ. Ябая,—гэжэ нохой [illegible] ноёо уриба.

Гуринхалжа, үлэ хо[illegible] ябаһан шоно схэл хүх[illegible]

— Яагаа һайн юм. О[illegible] соһуу, амар байхам хэрэ[illegible] гэбэ. Тиигээд хоюулан [illegible] тон тээшэ хатарбад. [illegible] ябажа ябатараа, нохойн [illegible] зүүнэй халсархай [illegible] обёоржорхибо.

—Энэ хүзүүешни то[illegible] юундэ үһэгүй хал[illegible] гээшэб?—гэжэ шоно но[illegible]һоо асууба.

— Эзэмни намаяа [illegible] уяад байдаг юм. Газаа[illegible]шээ сүлөөдэ ябаха арга [illegible]да байдаггүйл даа,—[illegible] нохой харюусаба.

— Э-э, тиимэ бол. [illegible]нии бэлэн хоол, дулаан [illegible]ра намда огто хэрэг[illegible] гээд шоно ой тээшээ [illegible]жа ябашоо һэн гэхэ.

Д-Д. ЦЫРЕНЖАПО[illegible]

Будамшуу

ТЭХЭ БАБАНЫН ХӨӨРӨӨН

Би, Будамшуу, Сэлэнгын аймагай Загастайн нютагаар һаяхан ябаад ерээб. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Агсуургын аршаан гэжэ газарта ехэ гоёор амардаг юм һэн. Анхандаа тэндэ амаралтын гоё байра түхеэрэгдэнхэй бэлэй. Аргын олдоо һаа, нэгэ бага амаржа, аршаан уугаад, Улаан-Үдэеэ бусаха һанаатай Агсуургын аршаан тээшэ гүйлгэбэ гээшэб. «Жигули» машина хурдан даа, үнишье ябангүй хүрэбэб.

Иишэ тиишээ ябанаб. Оршон тойронние гайхашаа баран хараашалнаб. Хүнэй нюдэ баясуулмаар, сэдьхэлээ ханажа урмашахаар юумэн эндэ оройдоошье үгы. Мүнөө хүхын дуунай үе. Хамаг модо, бургааһанай намаалаад, набшаһаяа хүсэд задалаад байһан зунай эхин һарэ. Тэрэнги, али болохо элдэб сэсэгүүдэй үнэжэгэн һайхан дэльбэеэ дэлгэн палбаржа байһан түлэг хаһа. Теэд эндэ тиимэ юумэн үгы. Оршон тонронхи хубхаи хооһон. Ямаадай хоргооһон хүл доогуур элбэгээр мон согонолдоно.

Мүшэр һалаагаа хайра гамгүйгөөр таһа химэлэгдэшэһэн тэрэнги, мойпон, хуһан, уляангир, элдэб зүйлэн бургааһанууд минил горойлдоно.

Иигэжэ сэдьхэлдээ хара бууһаар, харьялхадан урдаһан Агсуургын аршааниие үгсэн саашалжа, хадын хаяада хүрэбэб. Нэгэ бага амарха гэжэ шиидээд, аршаанай эрьеын һөөг бургааһанай һүүдэртэ һуужа байтарни, нэгэ гуран һэмээхэиэр даа ой сооһоо бии болоод, урасхал уһанда дүтэлбэ. Тунгалаг хүйтэн уһанһаа шэмэн-шэмэн ууяа, ундаяа харяана. Эгээл энээхэн хирэдэ:

— Ме-э-һэ-э-э. Шамайе меэл тэһэ биса мүргэжэрхихэб! — гэһэн һүртэй баознаан дуулдашаба. — Ши гуран, эндэ юундэ ерээбши?

Гуран ехээр сошобо хэбэртэй. Һалаатай эбэртэи, һүрхэйхэн гуран хадаа нэрэеэ һанажа:

— Юун болооб? — гэжэ урдаһаань һөөргэдэбэ.—Би уһа уухаяа иишэ ерээб.

— Заи, яахаб. Уһан бидэндэ гамтай бэшэ,—гэжэ һарагар эбэртэй томо гэшын тэхэ амгаланаар бабанаба.—Ши, гуран, уһа ууһа садаа хадаа, талии саашаа. Бидэ өөһэдөө ундалхамнай, меэ-э-һэ-э-э!..

— Энэ ямар олон ямаад гээшэбта?—гэжэ гуран гайхаба. — Таанад зэрлигүүд гүт, али хүнэй гараар тэжээгдэһэн ямаад гээшэ гүт?

— Юун зэрлиг ямаад байха һэнбибди даа. Бидэшни колхозой амаралтын байшангай харуулшан-дарга Ванчик Чимитовэй зөөри гээшэбди.

— Тоогооро хэды толгой хабта?

— Нёдондо эды хирэдэ гуша гаран һэмди. Би тоо бодолгоор ехэ тулюуршагби Арай ёохон гэжэ гуша гаратар тоолоод лэ, саашань алга маахам, һамаршадагби. Мүнөө тэрэ дүшэ-таби гэһэн тооень хүсэһэн байгаа бэшэ гүбди даа. Үшөөшье олон байха байгаабди, теэд ээзмнай мяханда дуратайшаг хүн юм даа, һанаһан сагтаа зарим нэгэнэнмнан ами таһалжа, арһыемнай хуулаад, шүлэ шанажа хооллодог юм. Энэ-тэрэ хүнүүдтэ худалдажа мүнгэхэн болгодог агша.

— Ши, тэхэ, ойлгуулыш намда. Мүнгэн гээшэш юун бэ?

— Ээ-даа, мүнгэн гэжэ мүнөө болотор мэдэхэгүй, балар мохоо ухаатай амитан байнаш даа. Манай ээзэн Ванчиг үдэр һүнигүй «мүнгэн, мүнгэн!» гэжэ амач соогоо маани-мэгзэм шэнгеэр гүбэржэ ябадаг юм шуу. Мүнгэн гээшэшни мүнгэн лэ ха юм даа. Ойлгобо гүш?

— Ойлгобо гээшэ хаб,— гэжэ гуран юушье ойлгоогүй мүртөө шал худалаар хэлэбэ.—Танай эзэн-дарга Ванчик Чимитов таанадые юугээр эдеэлүүлдэг юм бэ?

— Юун гэһэн тэнэг юумэ һуранаш даа? Бидэшни дура зоргоороо эндэ байдаг амитад гээшэбди. Энэ амаралтын байшан шадархи хамаг ногоо, байһан бүхы ургамалые дуран соогоо эдеэд, энэ тунгалаг аршаанһаа ундаяа харяагаад ябадаг агшабди.

— Һүниндөө хаана хононот, һайн байратай аабзаг даа?

—Зүб хэлэнэш, меэ-ээ-э-э! Эндэхи амаралтын байшан гэрнүүдэй гэшхүүр, веранданууд дээгүүр хоноод, дуран соогоо хоргооһолоод байдагбди даа.

— Таанадаи иигэжэ дуран зоргоороо жаргажа байхадатнай, хэншье хоридоггүй юм гү?

— Үгы ааб дээ, юун тиимэ юумэн байхаб, Колхозой ноёд һайн зантай. һайхан сэдьхэлтэй хүнүүд даа. Тэдэнэр өөһэдөөшье ерэжэ, эндэ хэдэн хоногоор амараад ошодог. Юрэдөө, юумэ хэлэдэггүй даа. Тиимэ хадаа ямаадуудта мээхэй сэдьхэлтэй гээшэ ха гэжэ бидэ хоорондоо хөөрэлдэдэгбди.

— Колхозой ноёд хэд юм ааб даа?

— Таанад зэрлиг амитад манай колхозой ноёдые хаанаһаа танихабта даа. Харин бидэ колхозой ноёдые һайн танихабди.

— Хэд бэ?—гэжэ гуран һонирхобо.

— Колхозой түрүүлэгшэ Анатолий Николаевич Цыденов.

— Тээ.

— Загастайн сомон зүблэлэй түрүүлэгшэ Николай Георгиевич Вяткин. Саашань нэрлэхэ болоо һаа, бага зиндаанай дарғанар бии даа. Тэдэнэршье бидэниие харшалдаггүйл даа.

— Һайн хүнүүд баина даа.

— Тиимэ даа, ехэл нингүүлэсхы сэдьхэлтэй, ямаадуудта оройдоошье хамаархадаггүй ноёд юм даа, ме-э-э-э-э!

— Зай, тэхэ, би ябахамни даа. Олон дээрээ үшөөл олон боложо бангты. Хойто эдыдэ уулзаха байхабди. Тиихэдэ үшөө эды шэнээн олон боложо үдөөд байгаарайгты!—гээд гуран ой руу гүйжэ ябашаба.

— Ме-ээ!—гэжэ тэхэ бабанаба.—Ме-э-һэ-э-э!

Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой «Агсуурга» гэжэ амаралтын байшангай харуулшан Ванчик Чимитовэй дүшэ-табин ямаадай удамарша тэхэ гүн тайгын шуран солбон гуран хоёрой юун гэжэ хөөрэлдэһыень тус колхозой. Загастайн сомоной Соведэй хүтэлбэрилэгшэд хаанаһаа мэдэхэб даа. Би, хүндэтэ уншагшад, таанадтаа хараһан, шагнаһанаа дуулгабаб.

СЭНХЭР ЭКРАН

СУББОТО, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.00—«Дениска, Денис..»—баримтата фильм. 09.30—Опереттын артистнарай концерт (үнгэтэ). 10.30—«Үхибүүдтэ — ан гүлгэнүүд тухай» (үнгэтэ). 11.00 — А. Иванов-Крамской. Оркестртэй наадаха гитарын концерт (үнгэтэ). 11.20—«Таанадта, түрэлхид». 11.50 — Забһарлалга. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—«Үхибүүдтэ—фильм». «Хуушан хэрэм» (7-дохи сери). 13.15—Мультфильм (үнгэтэ). 13.55 — ЦТ-гэй ба ВР-эй ород дуунай хоорон концерт (үнгэтэ). 14.05—«Элүүр энхэ байлга»—эрдэм дэлгэрүүлгын программа (үнгэтэ). 14.35—«Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков уласхоорондын байдал тухай хөөрэнэ (үнгэтэ). 15.20—«Ан амитадай аймаг» (үнгэтэ). 16.20—А. Н. Островский. «Волки и овцы». ССР Союзай гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 18.00 «Время». 18.30—Забһарлалга. 18.40—«Волки и овцы»—фильм-зүжэгэй үргэлжэлэл. 20.00—«Алтан ното» ГДР-һээ дамжуулагдаха (үнгэтэ). 20.45—«Профессия без должности» — баримтата фильм. 21.00—Шэнэ һонин. [illegible] рой концерт (үнгэтэ). 21.45 Эхэнэрнүүдэй дунда гимнастикаар мүрысөөн. СССР—ЧССР. Минскһээ дамжуулагдаха. 22.15—«Дүрбэн хабар» — фильм-концерт (үнгэтэ). 23.20—Забһарлалга. 23.30—«Время». 24.00—Футболоор залуушуулай командануудай Европын чемпионат. Венгри—СССР. Будапештһээ дамжуулагдаха (үнгэтэ).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Мүрысөөндэ хабаадагшын үгэ. «Бригадна подряд һайжаруулха»—Б. Полторацкиин статья. «Социалис мүрысөөнэй ябаса»—суглуулбари. «Түрэл орон доторнай»—суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хууда[illegible] «Үзэл сурталай хүд[illegible] комплексноор ябуулха» [illegible] Октябрьска районой [illegible]гын организацинуудай [illegible]тийна суглаанһаа то[illegible] «Хонидые шахалга һ[illegible]руулха» — И. Со[illegible] статья. «Заводой техи[illegible]матор»—С. Колодын [illegible]респонденци.

Гурбадахи хууд[illegible] «Ажалаар шалгалта» [illegible] Бадмажаповагай . [illegible]понденци. «Эрхим а[illegible] үдэр» — Н. Захаро[illegible] корреспонденци. «Таба[illegible]һанай дэргэдэ»—А. [illegible]буровай романһаа хэ[illegible]дэй түгэсхэл. «Со[illegible] оронуудаар» — суг[illegible]ри. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хууда[illegible] «Байгаали ба үхибү[illegible]» И. Очировай корресп[illegible]ци. «Дача дээрэ, ого[illegible]» —В. Левенкын статья.

Редакторай орлогшо. М. Н. НИМАЕВ

Манай адрес, телефонууд

Индекс: 670000. г. Улан-Удэ, ул. Ленина. 35. Телефо[illegible] секретариат—2-66-76, общественная приемная—2-54[illegible] приемная—2-56-62.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00643. Заказ № 01591[illegible]